

Uruchomienie dwóch wielkich pieców wypoławowych w cegielni „Zielonka“

(f) W tych dniach rozpoczął się nowy etap produkcji w cegielni-gigancie „Zielonka“, gdzie uruchomiono dwa wielkie piece wypoławowe i dwie suszarnie. Jednocześnie pracuje piec wypoławowy nr 1, który został uruchomiony w maju br. Cegła z „Zielonki“ użyta została m. in. do budowy gmachów na Placu Konstytucji. Obecnie na ukończeniu jest budowa nowej drogi do cegielni, która skróci poważnie czas transportu cegły do Stolicy.

Wkrótce załoga produkcyjna cegielni otrzymała do użytku demag — automatyczne urządzenie dźwigowe do zasilania pie-

ców w węgiel. Wówczas cała produkcja cegielni — od wydobywania surowca do wyładunku cegły z pieców będzie całkowicie zautomatyzowana. Na ukończeniu znajduje się również budowa tzw. dolowni. Wydobytą i przygotowaną do produkcji glina przechowywana w niej będzie w okresie złych warunków atmosferycznych.

Całkowita automatyzacja pracy w tej najnowocześniejszej w kraju cegielni wymaga od załogi — przeważnie mieszkańców okolicznych wsi i osad, wysokich umiejętności w obsłudze skomplikowanych maszyn i urządzeń.

Zamknięcie ostatniej sesji Sejmu Ustawodawczego Izba jednomyślnie uchwaliła ordynację wyborczą do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

W dniu 1 bm. zakończona została ostatnia sesja Sejmu Ustawodawczego. W ostatnim dniu sesji Izba jednomyślnie wśród oklasków posłów uchwaliła ordynację wyborczą do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Na zakończenie posiedzenia zabrał głos Marszałek Władysław Kowalski, wygłaszając przemówienie, sumując pięć i półroczny okres prac Sejmu. Na posiedzeniu obecni byli przedstawiciele Rządu z tow. premierem Cyrankiewiczem na czele.

O godz. 10-tej rano Marszałek Kowalski znowelizował posiedzenie Sejmu Ustawodawczego z dnia 31 lipca. Na porządku dziennym w dalszym ciągu rozprawa nad ordynacją wyborczą do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Jako pierwsza zabrał głos poseł J. Jaszczukowa (SD). Mówca podkreślała jako jeden z mierników demokracji ordynacji, pełne równouprawnienie kobiet w prawach wyborczych.

Kolejnym mówcą był tow. pos. Kłosiński (PZPR). Zabierając głos w imieniu milionów polskich związkowców, mówca stwierdził, że Związki Zawodowe wezmą najaktywniejszy udział w kampanii wyborczej do Sejmu i pójdą do wyborów pod hasłem umocnienia i pogłębienia frontu narodowego walki o pokój i plan 6-letni.

Z kolei zabrał głos pos. Frankowski (Klub Kat. - Spol.). Mówca deklaruje pozytywne ustosunkowanie Klubu Katolicko-Spółnego do projektu ordynacji wyborczej, stwierdzając, że

naród polski niezależnie od tych czy innych różnic światopoglądowych, nauczył się cenić jedność w sprawach najbardziej żywotnych dla rozwoju narodu i jego przyszłości. Obowiązkiem obecnego pokolenia jest wspólnie budowanie wielkości i szczęścia kraju.

Marszałek udzielił głosu posłowi Masłance (ZSL). Nasza ordynacja jest pełną realizacją dążeń i tęsknot, które tkwiły w najlepszym umyśle ludu miast i wsi — stwierdza mówca. — Jest ordynacją, o którą walczyli najbardziej postępowe i radykalne odłamy polskiego ludu.

Ostatnim mówcą w debacie był bezpartyjny poseł Kołodziejowski. Nasza ordynacja — powiedział poseł — przyciąga do wyborów jak najszersze masy. Toteż nadchodzące wybory wzmożą siłę narodu, wzbogacą jego życie, zwiększą poczucie jego odpowiedzialności. Naród polski zbliży się do swego wzniesionego celu, by stać się narodem socjalistycznym.

Po tym przemówieniu Izba

przystąpiła do głosowania nad projektem ordynacji wyborczej wraz z poprawkami. W wyniku głosowania, projekt ordynacji został jednomyślnie przez wszystkich obecnych posłów uchwalony. Długotrwałymi oklaskami Izba przyjęła wynik głosowania.

W następnym punkcie porządku dziennego Izba przystąpiła do omawiania zamknięcia rachunków państwowych za rok 1950. Sprawozdawcą komisji był tow. pos. Krygier (PZPR). Izba zatwierdziła zamknięcie i udzieliła Rządowi absolutorium za powyższy okres.

Na zakończenie posiedzenia zabrał głos Marszałek Władysław Kowalski, który zreasumował pięć i półroczną działalność Sejmu Ustawodawczego.

Na zakończenie Marszałek powiedział wśród oklasków Izby: Idziemy śmiało naprzód ku nowym zwycięstwom. Głęboko zapadły w serce każdego oby-

Na Placu Konstytucji

Najbardziej przebiegają podorywki w woj. warszawskim i białostockim

(f) W dniu 1 bm. w Ministerstwie Rolnictwa odbyła się konferencja prasowa poświęcona omówieniu dotychczasowego przebiegu kampanii żniwno - omiotowej. W czasie konferencji minister rolnictwa Jan Dąb-Kociol poświęcił szczególnie dużo uwagi tak ważnym zagadnieniom w okresie żniw, jak wykonanie podorywek i siewu poplonów, oraz wapnowaniu pól. Jak wynika z dotychczasowych meldunków, podorywki rozwijają się jeszcze na ogół słabo. W wykonaniu podorywek przoduje województwo poznańskie oraz zielonogórskie. Najmniej podorywek wykonano dotychczas w woj. warszawskim i białostockim. Minister wskazał również na zbyt małe propagowanie wapnowania gleby. Świad-

czy o tym mała jeszcze ilość wykupionego dotychczas wapna, które można nabyć w dowolnej ilości w każdej gminnej spółdzielni. Wapno na glebach zaważonych ma decydujące znaczenie w uprawie pszenicy, jęczmienia, buraka i innych roślin o dużym znaczeniu gospodarczym.

Kończąc minister podkreślił, że natychmiastowa podorywka to pierwszy podstawowy zabieg, od którego rozpoczynamy przygotowanie roli pod następny siew. Nie wolno go ani opóźnić, ani tym bardziej pominąć. Dlatego głównym zadaniem, jakie stoi obecnie przed rolnikami, jest wykonanie podorywek i zasianie poplonów w ciągu najbliższych dni.

Szkola Stachanowska w stołecznej gdańskiej

(f) W Stołecznej Gdańskiej dokonano otwarcia pierwszej w woj. gdańskiej, a drugiej w kraju, Szkoły Stachanowskiej, zorganizowanej w oparciu o zbiory szkół tego typu w Związku Radzieckim. Inicjatywą uruchomienia szkoły wysłała od najmłodszej kadry stołeczniowców — członków ZMP.

Naczelnym zadaniem Szkoły Stachanowskiej jest dokształcenie teoretyczne — bez odwołania do pracy — zatrudnionych w produkcji stołeczniowców.

Dotychczas do szkoły zgłosiło się ponad 40 robotników oraz wielu junaków z brygad SP, zdobywających w Stołecznej.

Dużą pomocą w nauce będzie kontakt słuchaczy z profesorami i studentami Politechniki Gdańskiej.

Młodzi portowcy pracują w tempie czynu złotowego

(f) Młodzi robotnicy z ZMP-owskiej brygady sztawerskiej Alfonsa Grzewki na nabrzeżu „Starówka“ w Szczecinie, po powrocie ze Złotu, postanowili utrzymać w ciągu lipca wydajność na poziomie 260 procent normy. Obecnie, na apel młodych robotników z brygady młodzieżowej gdańskiej — brygada G-1, zobowiązała się do końca września osiągnąć 265 procent normy przy przeładunku drobnej.

Również grupa robotników brygady Antoniego Bykowskiego postanowiła podnieść wykonanie norm o dalszych 5 procent. Brygada ta zobowiązała się jeszcze bardziej podnieść jakość pracy, aby wyeliminować

wać zupełnie uszkodzenie towarów w czasie przeładunku.

Ze wzruszeniem opowiadają o swoich wrażeniach ze Złotu młode przodownice pracy z Fabryki Obuwia im. Marijana Buczka w Lublinie, Genowefa Grolab i Henryka Maciejewski. Ogień pracują w dziale szwalni jako brygadziści. Do Złotu wykonywały przeciętnie około 180 procent normy.

„Na Złocie postanowiliśmy, że musimy produkować jeszcze więcej, jeszcze taniej, jeszcze lepiej — by budować silną, niezależną Polskę, by wcielić w czyn słowa Słubowiana — do dzieła Henryka Maciejewski. — Dlatego wraz z kolegami będziemy osiągać 180 procent. I je-

Na str. 3 zamieszczamy tekst ordynacji wyborczej do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Przedstawiciele Polonii Zagranicznej u tow. Cyrankiewicza

(f) Dnia 1 bm. Prezes Rady Ministrów tow. Józef Cyrankiewicz podejmował lampką winą przedstawicieli Polonii Zagranicznej z Kanady, Belgii, Danii i Włoch, bawiących obecnie w Polsce. Na przyjęciu obecny był minister Spraw Zagranicznych tow. dr Stanisław Skrzyszewski, przedstawiciel

Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Komitetu Współpracy Kulturowej z Zagranicą. Przyjęcie upłynęło w niezwykle serdecznej atmosferze. Rodacy z zagranicy z zachwytem mówili o osiągnięciach ich ludowego Ojczyzny, które mieli możliwość zaobserwować w czasie zwiedzania miast i ośrodków przemysłowych Polski oraz wyrażali wdzięczność za troskliwą opiekę Rządu Ludowego.

Ponad 600 kandydatów do reprezentacyjnego zespołu pieśni i tańca zw. zaw.

(f) W dniu 5 sierpnia br. rozpoczęła się w Warszawie centralne eliminacje kandydatów do Reprezentacyjnego Zespołu Pieśni i Tańca Związków Zawodowych. W eliminacjach tych, organizowanych przez CRZZ, weźmie udział przeszło 600 artystów - amatorów z całego kraju, wyłonionych drogą eliminacji wojewódzkich.

Kandydaci do Reprezentacyjnego Zespołu Pieśni i Tańca Zw. Zaw. — to młodzież robotniczo - chłopska w wieku od 16 do 19 lat, która brała udział w zespołach amatorskich. Najlepsi spośród nich utworzą 150-osobo-

Konsekwentnie demokratyczna, ludowa ordynacja wyborcza

Po dwudniowej debacie kończącej swój ponad pięcioletni okres prac, Sejm Ustawodawczy uchwalił ordynację wyborczą do przyszłego Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Uchwalona ustawa wypływa bezpośrednio z ducha i litery wielkiego dzieła, które uwieńczyło okres działalności Sejmu Ustawodawczego — z Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, realizuje w dziedzinie prawa wyborczego historyczną Kartę Swobód narodu polskiego, stanowi ogromne osiągnięcie mas pracujących naszego kraju.

Najistotniejszą cechą ordynacji, tak jak Konstytucji, jest jej głęboki, jak najszerszy pojęty, nieznanym w dziejach Polski i nieznanym światu kapitalistycznemu demokratyzm Swobody, które zdobył naród polski w swojej Konstytucji, i swobody, które uzyskali wyborcy w ordynacji, wynikają z tego samego źródła — wynikają z faktu, że „Polska Rzeczpospolita Ludowa jest republiką ludu pracującego“ — jak głosiła pierwsza słowa Konstytucji.

I właśnie to, że w wyniku zwolnienia naszego kraju przez Armię Radziecką, w wyniku rewolucyjnych walk i przemian obalono została w naszej Ojczyźnie władza kapitalistów i obszarników i utrwaliło się państwo demokracji ludowej, w którym władza należy do ludu pracującego miast i wsi — stworzyło warunki do uzyskania przez naród polski swobód obywatelskich, o których marzył i o które walczyli najlepsi z minionych pokoleń.

Demokratyzm Konstytucji i ordynacji wyborczej daje masom pracującym naszego kraju rękojmię wysunięcia i wyboru do najwyższego organu władzy państwowej, do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — ludzi najlepszych, najgłębiej związanych z masami, wypróbowanych, najbardziej zasłużonych spośród klasy robotniczej, pracującego chłopstwa i pracującej inteligencji.

Demokratyzm naszej ordynacji wyborczej polega na tym, że realizuje ona w pełni zasady równości i powszechności prawa wyborczego dla wszystkich obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, że konsekwentnie urzeczywistnia zasadę bezpośredniości wyborów przy zachowaniu ich tajności.

Ten głęboki demokratyzm ordynacji umożliwił jest na gruncie tych przeobrażeń, którym uległ nasz naród, na gruncie tej jednolitości, którą osiągnął w procesie przeobrażenia się w naród socjalistyczny.

Nasza ordynacja w pełni realizuje zasady równości i powszechności prawa wyborczego. Już pierwszy artykuł ordynacji w całej rożności precyzyjnie te zasady. Artykuł ten brzmi:

1. „Prawo wybierania ma każdy obywatel polski, który w dniu wyborów ukończył 18

lat — bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkiwania w obwodzie głosowania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

2. Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

3. Wojskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

Artykuł zaś 3 ordynacji głosi, że „wybrania może być każdy, komu przysługuje prawo wybierania, jeżeli ukończył lat 21“.

Tak więc nasza ordynacja wyborcza nie zna tak powszechnych w krajach kapitalistycznych, przeróżnych ograniczeń i cenzusów zmierzających ku temu, by całkowicie pozbawić praw wyborczych poważną część mas pracujących. Na odwrót — nasza ordynacja rozciąga prawo głosu na wszystkich pełnoletnich obywateli.

Jak najszerszej urzeczywistnienia ordynacja wyborcza zasadę bezpośredniości i otwartej prawa wyborczego, poczynając od przepisów w sprawie wysuwania kandydatów na posłów, aż do samego aktu głosowania. Prawo zgłaszania kandydatów na posłów przysługują — według ordynacji — organizacjom politycznym, zawodowym i spółdzielczym, Związki Samopomocy Chłopskiej, Związki Młodzieży Polskiej, jak również innym masowym organizacjom społecznym ludu pracującego. Z prawa tego korzystają mogą zarówno naczelne, jak i terenowe organy wymienionych organizacji, które zgłaszają kandydatów bądź z własnej inicjatywy, bądź spośród osób wysuniętych na zebraniach pracowników w zakładach pracy, na zebraniach gromadzkich, na zebraniach członków spółdzielni produkcyjnych, pracowników PGR-ów i żołnierzy w jednostkach wojskowych.

Zasada bezpośredniości wyborów zostaje urzeczywistniona w ten sposób, że wyborca głosuje na daną listę i na danego kandydata na posła. Głosując na daną listę wyborca ma prawo skreślenia poszczególnych kandydatów i zastępów. W ten sposób zostają wybrani na posłów ci kandydaci, którzy uzyskają największą ilość głosów. W ten sposób w przyszłym Sejmie nie będzie ani jednego posła, który nie zostałby bezpośrednio wybrany na podstawie absolutnej większości (ponad połowa) uzyskanych głosów.

Ustawa zabezpiecza w pełni t a j n o ś ć aktu głosowania. Celowi temu służą pomieszczenia za zamkniętymi lokalami wyborczych, do których ma prawo udać się każdy głosujący z kartą wyborczą, ujednolicenie kart wyborczych, wrzucenie do urn kart złożonych, tak, aby wewnętrzna zadrukowana strona nie była widoczna.

U nas natomiast w wyniku stałego umacniania się jedności narodu w walce o pokój i plan 6-letni, w warunkach coraz większej aktywności mas ludowych, coraz głębszego ich związania z rządem ludowym i coraz ich szerszego udziału w rządzeniu państwem — masy pracujące uważają ordynację za swoją, robotniczo-chłopską.

Dlatego też każdy świadomy obywatel ludowego państwa, każdy aktywista partyjny i społeczny przyswoi sobie ordynację, przemiesi jej treść, jej zasady do towarzyszy pracy, do środowiska, w którym żyje i działa. Tkwi to bowiem w istocie naszego ustroju, by każdy obywatel korzystał ze swoich praw i wypełniał swoje obowiązki, by coraz pełniej uczestniczył w procesie rządzenia. Siła naszego państwa ludowego wyrasta ze świadomości mas.

Uchwalenie ordynacji wyborczej do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — to pierwszy akt w nadchodzącej kampanii wyborczej. Kampania ta i sam akt wyborczy staną się wydarzeniem politycznym o wielkiej doniosłości dla narodu polskiego.

Wybory do Sejmu, które odbędą się w warunkach pełnego zwycięstwa władzy ludowej i jej utrwalenia, w warunkach rozgromienia reakcji i stoczenia się jej niedobitków do roli szpiegowskich agentur — będą wielką manifestacją patriotycznej jedności narodu polskiego w walce przeciw zakusom imperialistycznych wrogów naszej Ojczyzny i ich zwyrodniałych popleczników w kraju. Będą one manifestacją solidarności z siłami pokoju i postępu na świecie, manifestacją zacieśnienia więzów wicystej przyjaźni ze Związkiem Radzieckim i wszystkimi krajami obywateli pokoju.

W trakcie kampanii wyborczej i samych wyborów pogłębi się świadomość najszerszych mas naszego społeczeństwa; wzrośnie ich aktywność, jeszcze mocniej skupią się one pod przewodnictwem klasy robotniczej w narodowym frontie walki o pokój i plan 6-letni wokół władzy ludowej.

Akcja przedwyborcza i wybory do Sejmu, w trakcie których masy pracujące zrobią bilans naszych wielkich osiągnięć, bilans ośmiu lat wolności — wyłonią przedstawicielstwo ludowe, którego zadaniem będzie realizowanie zasad naszej Konstytucji, urzeczywistnianie pięknych, czekających nas zadań budowy Polski Socjalistycznej, wcielanie w życie wspaniałych perspektyw rozwojowych naszego narodu.

W ten sposób, w toku akcji wyborczej naród nasz uczyni krok naprzód na drodze wicystej naszej tysiącletniej historii: na drodze przekształcania się w naród socjalistyczny.

Szczególną uwagę na narzędzie zwrócono na zagadnienia postępu technicznego, najbardziej celowej organizacji przebiegu procesów produkcyjnych oraz na szkolenie kadr.

DZIŚ W NUMERZE:
W 7 ROCZNICE UCHWAŁY POCZDAMSKIEJ. ZYGMUNT BRONIAREK: Tydzień na arenie światła. ROMAN SZYDŁOWSKI: Złot na ekranie.

Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Rozdział 1.

Zasady ogólne

Art. 1.

1. Prawo wybierania ma każdy obywatel polski, który w dniu wyborów ukończył 18 lat — bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkiwania w obwodzie głosowania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

2. Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

3. Wojskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

Art. 2.

Nie mają prawa wybierania obywatele:

1) pozbawieni zdolności do czynności prawnych lub w niej ograniczeni z powodu choroby umysłowej,

2) pozbawieni praw publicznych i obywatelskich praw honorowych prawomocnym orzeczeniem sądu, wydanym po dniu 22 lipca 1944 r., w czasie trwania pozbawienia praw.

Art. 3.

Wybrany może być każdy, komu przysługuje prawo wybierania, jeżeli ukończył lat 21.

Art. 4.

Każdemu wyborcy przysługuje jeden głos.

Art. 5.

Głosować można tylko osobiście.

Rozdział 2.

Zarządzenie wyborów

Art. 6.

1. Wybory zarządza Rada Państwa nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Wybory odbywają się w jednym dniu równocześnie w całym Państwie.

Art. 7.

1. Uchwała o zarządzeniu wyborów wyznaczy datę wyborów na dzień ustawowo uznany za wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy po upływie kadencji Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Uchwała ta oznaczy równocześnie dni, w których upływają terminy przewidziane w niniejszej ustawie (kalendarz wyborczy).

Art. 8.

Uchwałę o zarządzeniu wyborów ogłasza się w „Dzienniku Ustaw”.

Rozdział 3.

Okręgi wyborcze

Art. 9.

1. Posłowie są wybierani w okręgach wyborczych.

2. W każdym okręgu wyborczym wybiera się taką liczbę posłów, jaka odpowiada liczbie mieszkańców okręgu, w stosunku: 1 poseł na 60.000 mieszkańców.

Art. 10.

1. Rada Państwa ustala:

1) podział obszaru Państwa na okręgi wyborcze (ilość granice, numery),

2) liczbę posłów, jaka ma być wybrana z każdego okręgu, zgodnie z zasadą określona w art. 9 ust. 2.

3) siedziby okręgowych komisji wyborczych.

2. Uchwałę Rady Państwa (ust. 1) ogłasza się w „Monitorze Polskim” najpóźniej w 55 dniu przed dniem wyborów. Uchwałę podaje się również do wiadomości wyborców przez rozplakotowanie obwieszczeń.

Rozdział 4.

Obwody głosowania

Art. 11.

Dla przeprowadzenia głosowania tworzy się obwody głosowania.

Art. 12.

Obwody głosowania tworzy się wedle następujących zasad:

1) obwód głosowania winien z reguły obejmować 1.500—3.000 mieszkańców,

2) można tworzyć obwody głosowania dla grup mieszkańców powyżej 300 osób, zamieszkujących w odległości ponad 10 km od ośrodka najbliższego obwodu głosowania,

3) można tworzyć obwody głosowania w szpitalach, sanatoriach i w innych zakładach służby zdrowia oraz w zakładach pomocy społecznej i zakładach inwalidzkich, jeżeli przebywa w nich co najmniej 50 wyborców,

4) pływające w dniu wyborów okręty i statki, na których znajduje się co najmniej 25 wyborców, stanowią obwody głosowania; przynależność takich obwodów głosowania do okręgów wyborczych ustala się wedle macierzystego portu okrętu lub statku,

5) jednostki wojskowe tworzą dla swego składu obwody głosowania wedle stosunku: 50 — 3.000 wyborców na jeden obwód głosowania.

Art. 13.

1. Ilość, granice, numery obwodów głosowania oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych ustala:

1) w miastach stanowiących powiaty miejskie — prezydium wojewódzkiej rady narodowej,

2) w dzielnicach większych miast — prezydium miejskiej rady narodowej (rady narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi),

3) w miastach nie stanowiących powiatów miejskich i w gminach — prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Uchwały dotyczące ilości, granic i numerów obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych ogłasza się w dziennikach urzędowych właściwych wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) oraz podaje się do wiadomości wyborców przez rozplakotanie obwieszczeń — najpóźniej w 50-y dzień przed dniem wyborów.

Rozdział 5.

Komisje wyborcze

Art. 14.

Dla przeprowadzenia wyborów powołuje się:

1) Państwową Komisję Wyborczą,

2) okręgowe i obwodowe komisje wyborcze.

Art. 15.

Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

1) nadzór nad ścisłym przestrzeganiem przepisów ordynacji wyborczej przez okręgowe i obwodowe komisje wyborcze,

2) rozpatrywanie skarg na działalność okręgowych komisji wyborczych, a w szczególności na decyzje w przedmiocie nieważności zgłoszenia listy, w całości lub w części,

3) ustalenie i ogłoszenie wyników wyborów,

4) zarejestrowanie wybranych posłów i wydanie im zaświadczeń o wyborze,

5) złożenie Sejmowi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawozdania z wyborów, w trybie ustalonym przez Radę Państwa,

6) przekazanie akt wyborczych Sejmowi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w celu stwierdzenia ważności wyborów.

Art. 16.

Do zadań okręgowej komisji wyborczej należy:

1) nadzór nad ścisłym przestrzeganiem przepisów ordynacji wyborczej przez komisje obwodowe okręgu,

2) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych,

3) rozpatrywanie skarg na decyzje prezydiów rad narodowych, wydane wskutek reklamacji w sprawie spisu wyborców,

4) rejestrowanie kandydatów,

5) dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym urzędowych kart do głosowania,

6) ustalenie wyników głosowania w okręgu wyborczym i przesłanie ich Państwowej Komisji Wyborczej,

7) przesłanie wszelkich materiałów z przeprowadzonych wyborów prezydium wojewódzkiej (m. st. Warszawy i m. Łodzi) rady narodowej.

Art. 17.

Do zadań obwodowej komisji wyborczej należy:

1) przeprowadzenie głosowania w obwodzie,

2) obliczenie wyników głosowania w obwodzie,

3) przesłanie protokółów głosowania okręgowym komisjom wyborczym tych okręgów, w skład których obwód wchodzi.

4) przesłanie protokółów głosowania wraz z kartami głosowania odpowiednio prezydium miejskiej, dzielnicowej, gminnej rady narodowej.

Art. 18.

1. W skład Państwowej Komisji Wyborczej wchodzi: przewodniczący, dwaj zastępcy przewodniczącego, sekretarz i 12 członków.

2. Państwową Komisję Wyborczą powołuje Rada Państwa.

Art. 19.

1. W skład okręgowych komisji wyborczych wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz oraz 6—8 członków.

2. W skład obwodowych komisji wyborczych wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz oraz 2—6 członków.

3. W obwodach głosowania, liczących poniżej 300 wyborców, wchodzi w skład obwodowej komisji wyborczej: przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sekretarz.

4. Okręgowe komisje wyborcze powołuje prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi), właściwe ze względu na siedzibę komisji.

5. Obwodowe komisje wyborcze powołuje dla obwodów głosowania położonych w miastach stanowiących powiaty prezydium miejskiej rady narodowej, a dla obwodów położonych w miastach nie stanowiących powiatów i w gminach — prezydium powiatowej rady narodowej.

Art. 20.

Państwową Komisję Wyborczą oraz okręgowe i obwodowe komisje wyborcze powołuje się spośród wyborców.

Art. 21.

Rada Państwa ustali szczegółowe zasady i tryb powoływania okręgowych i obwodowych komisji wyborczych.

Art. 22.

1. Państwowa Komisja Wyborcza winna być powołana najpóźniej 55-go dnia przed dniem wyborów.

2. Okręgowe komisje wyborcze winny być powołane najpóźniej 50-go dnia przed dniem wyborów.

3. Obwodowe komisje wyborcze winny być powołane najpóźniej 45-go dnia przed dniem wyborów.

Art. 23.

Rada Państwa ustali regulamin pracy i wzór pieczęci Państwowej Komisji Wyborczej oraz okręgowych i obwodowych komisji wyborczych, jak również określi obowiązki i uprawnienia przewodniczącego komisji, jego zastępców, sekretarza i członków.

Art. 24.

Pracownikowi, który opuścił pracę w związku z wykonywaniem czynności członka komisji wyborczej, przysługują od pracodawcy wynagrodzenie za opuszczony czas pracy.

Art. 25.

1. Państwowa Komisja Wyborcza rozwiązuje się z upływem kadencji Sejmu wybranego w wyborach przez nią przeprowadzonych.

2. Okręgowe i obwodowe komisje wyborcze rozwiązuje prezydium rady narodowej, które je powołało, po zakończeniu ich działalności.

Rozdział 6.

Spisy wyborców

Art. 26.

1. Prezydium miejskich, dzielnicowych i gminnych rad narodowych sporządza w trzech egzemplarzach spisy obywateli mających prawo wybierania, a zamieszkałych na terenie danej rady narodowej (spisy wyborców).

2. Sposób sporządzenia spisów wyborców w jednostkach wojskowych ustali Minister Obrony Narodowej za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

Art. 27.

1. Spis wyborców układa się w alfabetycznym porządku, oddzielnie dla każdego obwodu głosowania.

2. W spisie wymienia się nazwisko, imię, imię ojca, datę urodzenia i miejsce zamieszkania wyborcy. Spis wyborców podpisuje przewodniczący i sekretarz prezydium rady narodowej.

3. Wzór spisu wyborców ustali Prezes Rady Ministrów.

Art. 28.

Spisy wyborców będą najpóźniej 38-go dnia przed dniem wyborów przesłane przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych w dwóch egzemplarzach.

Art. 29.

Przewodniczący obwodowych komisji wyborczych najpóźniej 35-go dnia przed dniem wyborów wykładają spisy wyborców do publicznego wglądu w lokalach obwodowych komisji wyborczych przez 7 dni po 5 godzin dziennie, w porze dostępnej dla pracujących.

Art. 30.

1. W ciągu 10 dni od wyłożenia spisu wyborców można przez obwodową komisję wyborczą wnieść do prezy-

dium rady narodowej, które sporządziło spis wyborców, ustnie do protokołu lub pisemnie reklamację przeciw nieprawidłowości spisu, a w szczególności przeciw pominięciu w nim lub zamieszczeniu określonych osób.

2. Reklamacje rozpatruje prezydium rady narodowej w ciągu 3 dni od daty ich wniesienia.

3. Załatwiając reklamację, prezydium rady narodowej:

1) uzupełnia spis wyborców bądź

2) skreśla ze spisu wyborców osobę, której reklamacja dotyczy, zawiadamiając ją o tym bądź

3) pozostawia reklamację bez uwzględnienia, zawiadamiając o tym reklamującego.

4. Od decyzji prezydium rady narodowej nie uwzględniającej reklamacji lub powodującej skreślenie osoby ze spisu wyborców mogą reklamujący i osoba skreślona ze spisu wyborców wnieść skargę do właściwej okręgowej komisji wyborczej, która w ciągu 3 dni rozpatrzy sprawę i wyda decyzję, zawiadamiając o niej skarżącego.

Art. 31.

1. Wyborca zmieniający miejsce pobytu w czasie między ogłoszeniem spisu wyborców a dniem wyborów, będzie wpisany do spisu wyborców i dopuszczony do głosowania w obwodzie swego nowego miejsca pobytu. Uprawnienie to przysługuje wyborcy na podstawie „zaświadczenia o prawie głosowania”, wydanego na jego żądanie przez właściwe prezydium rady narodowej. Wydając „zaświadczenie o prawie głosowania”, prezydium rady narodowej skreśla wyborcę ze spisu wyborców z adnotacją: „wyjechał”.

2. Wzór „zaświadczenia o prawie głosowania” ustali Prezes Rady Ministrów.

Art. 32.

Obwodowa komisja wyborcza wpisze do spisu wyborców i dopuści do głosowania osoby wchodzące w skład komisji lub pełniące straż przy komisji, jeżeli osoby te przedstawią zaświadczenie przewodniczącego komisji tego obwodu, w którym są wpisane do spisu wyborców, że nie będą w tym obwodzie głosowały. O wydaniu takiego zaświadczenia przewodniczący czyni adnotację w spisie wyborców.

Rozdział 7.

Zgłaszanie kandydatów

Art. 33.

Prawo zgłaszania kandydatów na posłów przysługuje organizacjom politycznym, zawodowym i spółdzielczym. Związkowi Samopomocy Chłopskiej, Związkowi Młodzieży Polskiej, jak również innym masowym organizacjom społecznym ludu pracującego.

Art. 34.

Kandydaci na posłów zgłaszani są w okręgach wyborczych.

Art. 35.

1. Prawo zgłaszania kandydatów na posłów w okręgach wyborczych wykonać mogą zarówno naczelne, jak i terenowe organy wymienionych w art. 33 organizacji.

2. Organizacje wymienione w art. 33 wykonać mogą prawo zgłaszania kandydatów na posłów samoistnie lub łącznie.

Art. 36.

Organizacje (art. 33) zgłaszają kandydatów zarówno z własnej inicjatywy, jak również spośród osób wswunętych na zebraniach pracowników w zakładach pracy, na zebraniach gromadzkich, na zebraniach członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, pracowników państwowych gospodarstw rolnych i żołnierzy w jednostkach wojskowych.

Art. 37.

1. Kandydatów zgłasza się do właściwej okręgowej komisji wyborczej przez zgłoszenie listy kandydatów najpóźniej 35-go dnia przed dniem wyborów.

2. Listę podpisuje właściwy organ zgłaszającej organizacji (art. 35 ust. 1). Równocześnie ze zgłoszeniem listy podać należy pisemnie adres, na który kierowana ma być korespondencja dla organizacji zgłaszającej listę.

3. Do zgłoszenia należy dołączyć pisemne oświadczenia kandydatów, że zgadzają się kandydować w danym okręgu. Oświadczenia kandydatów mogą też być złożone komisji okręgowej odrębnie nie później jednak niż 35-go dnia przed dniem wyborów.

Art. 38.

1. Można kandydować tylko w jednym okręgu i tylko z jednej listy.

2. Kandydować można w dowolnym okręgu, niezależnie od miejsca zamieszkania.

3. Kandydat nie może wchodzić w skład żadnej komisji wyborczej właściwej dla okręgu, w którym kandyduje, z wyjątkiem Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 39.

Liczba kandydatów na liście nie może przewyższać liczby posłów przypadającej na dany okręg.

Art. 40.

W zgłoszonej liście należy podać nazwisko, imię, wiek, zawód i miejsce zamieszkania każdego kandydata. Nazwiska zgłoszonych winny być oznaczone kolejnymi numerami, poczynając od 1, w porządku pierwszeństwa do otrzymania mandatów.

Art. 41.

1. Równocześnie z zgłoszeniem kandydatów organizacja zgłosić może na liście również zastępców, w liczbie nie przewyższającej połowy liczby posłów, przypadającej na dany okręg.

2. Postanowienia art. 37 ust. 3, art. 38 i art. 40 stosuje się odpowiednio do zastępców.

Art. 42.

Zgłaszająca organizacja może w pisemnym oświadczeniu, złożonym równocześnie z listą, wskazać oznaczenie (godło) zgłoszonej listy.

Art. 43.

1. Jeżeli zgłoszenie listy nastąpiło zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, okręgowa komisja wyborcza zarejestruje listę, sporządzając w dwu egzemplarzach protokół przyjęcia zgłoszenia, z których jeden przesyła niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Wzór protokołu przyjęcia zgłoszenia listy ustali Rada Państwa.

Art. 44.

1. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej bada, czy zgłoszona lista odpowiada przepisom prawa, a o dostarczonych wadach zawiadamia zgłaszającego.

(Dokończenie na str. 4)

Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

(Dokończenie ze str. 3)

szająca organizację najpóźniej w dwa dni po zgłoszeniu.

2. Jeżeli wskazane wady nie zostaną usunięte w ciągu dwu dni, okręgowa komisja wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia listy w całości lub co do poszczególnych kandydatów (zastępców). W razie stwierdzenia nieważności zgłoszenia tylko poszczególnych kandydatów (zastępców) listę rejestruje się w zakresie nie dotkniętym nieważnością.

Art. 45.

1. Decyzję okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie nieważności zgłoszenia (art. 44 ust. 2) doręcza się niezwłocznie organizacji zgłaszającej listę. Organizacja ta może w ciągu 2 dni zaskarżyć decyzję do Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej jest ostateczna.

Art. 46.

Okręgowa komisja wyborcza ogłasza dane o zarejestrowanych listach najpóźniej 25-go dnia przed dniem wyborów.

Rozdział 8.

Karty do głosowania

Art. 47.

Okręgowa komisja wyborcza zarządza wydrukowanie urzędowych kart do głosowania w potrzebnej ilości i rozsyła je obwodowym komisjom wyborczym w takim terminie, aby obwodowe komisje wyborcze otrzymały je najpóźniej 15-go dnia przed dniem wyborów. Karty do głosowania winny być opatrzone pieczęcią okręgowej komisji wyborczej.

Art. 48.

1. Karta do głosowania wymienia nazwiska i imiona kandydatów, a następnie nazwiska i imiona ewentualnych zastępców każdej zarejestrowanej w okręgu listy, w kolejności umieszczenia na tej liście. Jeżeli lista ma oznaczenie (godło) zgłoszone w myśl art. 42, umieszcza się je przed wymienieniem kandydatów i zastępców tej listy.

2. Kolejność umieszczenia list na karcie do głosowania ustala się według kolejności ich zgłoszenia w okręgowej komisji wyborczej. Wielkość i rodzaj czcionek powinny być jednakowe dla wszystkich list.

3. Karta do głosowania zawierać winna odpowiednią rubrykę przeznaczoną dla umieszczenia przez wyborcę znaku wskazującego, na którą z list głosuje, chyba że w okręgu zarejestrowana jest tylko jedna lista.

4. Wzór karty do głosowania ustali Rada Państwa.

Art. 49.

Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie.

Rozdział 9.

Głosowanie

Art. 50.

1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej bez przerwy między godziną 6-tą a 22-gą.

2. Głosowanie odbywa się bez względu na ilość list zarejestrowanych w danym okręgu.

Art. 51.

1. Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili ustalenia jego wyników powinni być bez przerwy obecni w lokalu wyborczym przewodniczący obwodowej

komisji wyborczej lub jego zastępca i dwaj jej członkowie.

2. W przypadku nieobecności tych osób przewodniczący uzupełni skład komisji przez powołanie osób spośród wyborców.

Art. 52.

1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej czuwa nad utrzymaniem porządku w czasie głosowania oraz nad zabezpieczeniem tajności głosowania i w tym celu może wydawać odpowiednie zarządzenia porządkowe.

2. Na żądanie przewodniczącego właściwe organy państwowe oddadzą do jego rozporządzenia odpowiednią straż.

3. Agitacja w lokalu wyborczym w czasie głosowania jest wzbroniona.

Art. 53.

1. Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza bada, czy urna wyborcza jest próżna, czy na miejscu znajdują się spisy wyborców oraz potrzebna ilość kart do głosowania, jak również czy w lokalu komisji umieszczone są osłony zabezpieczające tajność głosowania, po czym komisja zamyka i opieczętowuje urnę wyborczą pieczęcią komisji.

2. Od chwili zapieczętowania aż do końca głosowania urny otwierać nie wolno.

Art. 54.

1. Przed oddaniem głosu wyborca okazuje komisji dowód osobisty, a w jego braku legitymację służbową, legitymację związku zawodowego lub inny dokument stwierdzający jego tożsamość.

Wyborca nie posiadający dokumentów tożsamości, uznanych przez komisję za wystarczające, może powołać się na świadectwo dwóch wiarygodnych osób, znanych komisji obwodowej.

2. Decyzja komisji w sprawie tożsamości osoby jest ostateczna.

3. Komisja sprawdza, czy dana osoba figuruje w spisie wyborców lub czy posiada zaświadczenie, o którym mowa w art. 31 albo 32. Następnie wyborca otrzymuje od komisji urzędową kartę do głosowania.

4. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 3, komisja zatrzymuje w celu dołączenia do protokołu głosowania.

Art. 55.

1. Po otrzymaniu karty do głosowania wyborca udaje się do pomieszczenia za osłoną, gdzie zaznajamia się z kartą do głosowania.

2. Jeżeli karta do głosowania obejmuje dwie lub więcej list, wyborca umieszcza w przewidzianej do tego rubryce karty do głosowania znak wskazujący, że głosuje na kandydatów i zastępców określonej listy.

3. Wyborca ma prawo skreślania poszczególnych kandydatów lub zastępców listy, na którą głosuje.

4. Następnie wyborca podchodzi do urny i w obecności komisji wrzuca do urny kartę do głosowania, złożoną w ten sposób, aby strona zadrukowana nie była widoczna (art. 49).

Art. 56.

Ułomni lub niepiśmienni mogą korzystać przy głosowaniu z pomocy innych osób.

Art. 57.

1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń czynności wyborcze były na czas przejściowy uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może przedłużyć je

lub odroczyć do dnia następnego. Zarządzenie o tym powinno być natychmiast przesłane do wiadomości prezydium właściwej ze względu na siedzibę obwodowej komisji wyborczej rady narodowej oraz podane do publicznej wiadomości w sposób przyjęty w danej miejscowości.

2. W razie przerwania głosowania komisja opieczętowuje urnę i oddaje ją do przechowania przewodniczącemu. Po podjęciu głosowania komisja stwierdza protokół, czy pieczęcie pozostały nienaruszone.

Rozdział 10.

Ustalenie wyników głosowania w obwodzie i w okręgu

Art. 58.

O godzinie 22 lub wcześniej, z chwilą oddania głosów przez wszystkich wyborców przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ogłasza zamknięcie głosowania, po czym komisja przystępuje do ustalania wyników głosowania w obwodzie.

Art. 59.

1. Przewodniczący otwiera urnę wyborczą, po czym liczy znajdujące się w niej karty do głosowania.

2. Jednocześnie ustala się na podstawie spisu wyborców liczbę oddanych głosów.

3. Gdyby liczba kart do głosowania w urnie różniła się od liczby głosujących, komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności.

Art. 60.

Po ustaleniu liczby kart do głosowania obwodowa komisja wyborcza przystępuje do obliczania liczby głosów oddanych na kandydatów poszczególnych list.

Art. 61.

1. Głos uważa się za oddany na wszystkich nieskreślonych kandydatów i zastępców listy, na którą wyborca głosował.

2. Jeżeli na karcie do głosowania nie umieszczono znaku przewidzianego w art. 55 ust. 2 albo gdy znak ten umieszczono przy dwu lub więcej listach, głos uważa się za oddany na kandydatów i zastępców tej listy, która wydrukowana jest na karcie jako pierwsza.

Art. 62.

1. Nieważne są karty do głosowania: 1) inne, aniżeli urzędowo ustalone (art. 47),

2) nieopatrzone pieczęcią okręgowej komisji wyborczej.

2. Dopisanie poszczególnych nazwisk nie wpływa na ważność karty.

Art. 63.

1. Obwodowa komisja wyborcza sporządza protokół głosowania.

2. W protokole należy wymienić liczbę:

1) uprawnionych do głosowania,
2) oddanych głosów,
3) głosów nieważnych,
4) głosów ważnych,
5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów i zastępców

3. Protokół głosowania sporządza się w dwóch egzemplarzach według wzoru ustalonego przez Radę Państwa.

4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące do obwodowej komisji

wyborczej, obecne w chwili sporządzenia protokołu.

Art. 64.

1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie jeden egzemplarz protokołu głosowania w zapieczętowanej kopercie do okręgowej komisji wyborczej.

2. Karty do głosowania (osobno ważne i nieważne) należy opieczętować pieczęcią komisji i wraz z drugim egzemplarzem protokołu głosowania, zaświadczeniami, o których mowa w art. 31 i 32, oraz spisem wyborców — przesłać niezwłocznie do prezydium właściwej (miejskiej, dzielnicowej, gminnej) rady narodowej. Prezydium rady narodowej przechowuje te materiały do czasu otrzymania dalszych zarządzeń Rady Państwa.

Art. 65.

Na podstawie protokołów otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych okręgowa komisja wyborcza ustala wynik głosowania w okręgu.

Art. 66.

Okręgowa komisja wyborcza sporządza protokół obejmujący dla całego okręgu zestawienie:

1) osób uprawnionych do głosowania,
2) oddanych głosów,
3) głosów nieważnych,
4) głosów ważnych,
5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów i zastępców.

Art. 67.

1. Protokół (art. 66) sporządza się w dwóch egzemplarzach.

2. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące do okręgowej komisji wyborczej, obecne w chwili sporządzenia protokołu.

3. Wzór protokołu ustali Rada Państwa.

Art. 68.

1. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie jeden egzemplarz protokołu w zapieczętowanej kopercie do Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Drugi egzemplarz protokołu wraz z protokołami głosowania obwodowych komisji wyborczych i innymi materiałami z przeprowadzonych wyborów — należy niezwłocznie przesłać do prezydium wojewódzkiej (m. st. Warszawy i m. Łodzi) rady narodowej. Prezydium rady narodowej przechowuje te materiały do czasu otrzymania dalszych zarządzeń Rady Państwa.

Rozdział 11.

Ustalenie i ogłoszenie wyników wyborów

Art. 69.

1. Po otrzymaniu protokołów od wszystkich okręgowych komisji wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza ustala wyniki wyborów w całym Państwie według okręgów wyborczych.

2. Za wybranych uważa się kandydatów, na których w okręgu wyborczym oddano najwięcej ważnych głosów, jeżeli każdy z nich otrzymał więcej niż połowę (bezwzględna większość) ważnych głosów.

Art. 70.

1. Jeżeli z powodu nieuzyskania przez poszczególnych kandydatów bezwzględnej większości ważnych głosów nie wszystkie mandaty danego okręgu zo-

stały obsadzone, mandaty nieobsadzone przydziela się zastępcom (art. 41) zgłoszonym na tej liście, której kandydaci uzyskali w okręgu największą ilość głosów — według kolejności umieszczenia na liście.

2. Mandat nie może być przydzielony zastępcy, na którego w okręgu oddano mniej niż połowę ważnych głosów.

3. Zastępca może zrzec się pierwszeństwa na rzecz następnej z kolei osoby zgłoszonej na liście. Oświadczenie to winno być zgłoszone Państwowej Komisji Wyborczej najdalej w ciągu trzech dni od doręczenia zawiadomienia o przydzieleniu mandatu.

Art. 71.

Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w „Monitorze Polskim“ wyniki wyborów do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezwłocznie po ich ustaleniu.

Art. 72.

1. Państwowa Komisja Wyborcza wystawia wybranym posłom zaświadczenia o wyborze według wzoru ustalonego przez Radę Państwa.

2. Państwowa Komisja Wyborcza może upoważnić okręgowe komisje wyborcze do wystawienia zaświadczeń w jej imieniu.

Art. 73.

1. Jeżeli w głosowaniu wzięła udział mniej niż połowa uprawnionych do głosowania w okręgu, Rada Państwa na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej ogłasza w ciągu dwóch tygodni od daty pierwszych wyborów zarządzenie o przeprowadzeniu ponownych wyborów w okręgu.

2. To samo dotyczy przypadku, jeżeli nikt z kandydatów w okręgu wyborczym nie uzyskał bezwzględnej większości ważnych głosów.

3. Ponowne wybory odbywają się w trybie przewidzianym niniejszą ustawą na podstawie spisów wyborców sporządzonych dla pierwszych wyborów.

Rozdział 12.

Ważność wyborów

Art. 74.

1. Wybory unieważnia się, jeżeli dopuszczono się przy nich przestępstw przeciw głosowaniu w sprawach publicznych lub naruszenia istotnych przepisów niniejszej ustawy, a przestępstwa te lub naruszenia przepisów mogły wywrzeć istotny wpływ na wynik wyborów.

2. Wybory unieważnia się w tym okręgu lub obwodzie, w którym powstała przyczyna nieważności.

Art. 75.

O ważności wyborów rozstrzyga Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w trybie ustalonym uchwałą Sejmu.

Art. 76.

Unieważniając wybory Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej unieważnia mandaty pochodzące z tych wyborów, a Rada Państwa zarządza w granicach unieważnienia ponowne wybory lub podjęcie niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponownie postępowanie wyborcze.

Rozdział 13.

Wygaśnięcie mandatu posła i obsadzenie mandatu w ciągu kadencji Sejmu

Art. 77.

1. Wygaśnięcie mandatu posła następuje wskutek:

1) śmierci,

2) zrzeczenia się mandatu,

3) utraty prawa wybieralności,

4) odwołania posła przez wyborców.

2. Tryb odwołania posła przez wyborców określa odrębna ustawa.

3. Wygaśnięcie mandatu stwierdza Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 78.

W razie wygaśnięcia mandatu posła (art. 77) Państwowa Komisja Wyborcza zarządza wstąpienie na jego miejsce zastępcy z danej listy (art. 41), według kolejności umieszczenia na liście, jeżeli nie stracił on wybieralności. Postanowienie art. 70 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 79.

Zastępca może zrzec się pierwszeństwa na rzecz następnej z kolei osoby. Oświadczenie o ustąpieniu pierwszeństwa winno być zgłoszone Państwowej Komisji Wyborczej najdalej w ciągu 7 dni od doręczenia zastępcy zawiadomienia o stwierdzonej wygaśnięciu mandatu.

Rozdział 14.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 80.

Koszty związane z wyborami pokrywa się z budżetu Państwa.

Art. 81.

Pisma w sprawach wyborczych wolne są od opłat skarbowych.

Art. 82.

1. Członkowie komisji wyborczych otrzymują zwrot kosztów podróży, jeżeli mieszkają poza miejscem urzędowania komisji.

2. Wysokość kosztów podróży oraz zasady ich pokrywania i wypłaty ustali Prezes Rady Ministrów.

Art. 83.

Uprawnienia Ministra Obrony Narodowej, o których mowa w art. 26 ust. 2, przysługują w stosunku do wojsk wewnętrznych Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 84.

Kto dopuszcza się przestępstw przeciwko głosowaniu w sprawach publicznych, podlega karom przewidzianym w kodeksie karnym.

Art. 85.

1. Postanowienia niniejszej ustawy o zakresie działania Rady Państwa odnośnie do Rady Państwa, działającej na podstawie Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. 1 art. 3 Przepisów wprowadzających Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Terminy zarządzenia i przeprowadzenia wyborów do pierwszego Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej określa art. 7 Przepisów wprowadzających Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 86.

Wykonanie ustawy porucza się Radzie Państwa. Prezesowi Rady Ministrów, Ministrom: Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Finansów i Sprawiedliwości.

Art. 87.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Debata sejmowa nad ustawą o ordynacji wyborczej

Kobiety polskie gorąco milują swą ludową Ojczyznę

Przemówienie pos. Jaszczukowej (SD)

Jednym z mierników, czy ordynacja wyborcza została oparta na zasadach prawdziwie demokratycznych jest zagadnienie praw wyborczych dla kobiet.

Prawodawstwo ustrojowe państw kapitalistycznych w interesie klasowych burżuazji pozabawiało kobiety i pozbawiało je w wielu krajach nawet tych pozorów demokratycznych uprawnień, jakie musiały mieć w konstytucjach.

Dziś jeszcze w 16 państwach, a m. in. w Hiszpanii, Szwajcarii oraz w krajach kolonialnych i zależnych kobieta pozbawiona jest praw politycznych. Istotnym jest w Radzie Najwyższej ZSRR i Radach Republik Związanych coraz więcej miejsc otrzymują deputowane Wybory 1950 r. do Rady Najwyższej wprowadziły 280 kobiet.

W Polsce przedrewolucyjnej, chociaż konstytucja marcowa formalnie stawała na platformie równouprawnienia obu płci, to jednak faktycznie udział ko-

biet w życiu politycznym był nikomy. Do pierwszego Sejmu Ustawodawczego weszło zaledwie 8 posłanek, w 1935-ym dwie posłanki, a w 1938 r. już tylko jedna.

Te smutnej pamięci czasy raz na zawsze odrzucił od siebie naród polski — oświadcza pos. Jaszczukowa. Władza mas pracujących dała obywatelom Państwa Ludowego pełne demokratyczne prawa oraz zagwarantowała ich realizację. Kobiety już w pierwszym wybranym powszechnie Sejmie Ustawodawczym uzyskały 25 mandatów, biorąc czynny udział w pracach parlamentarnych.

Kobiety polskie, otrzymując równo z mężczyzną prawa wyborcze i wybieralności do Sejmu, wiedzą, że prawa te nie są tylko czynnikiem stwierdzenia, ale wypływają z faktu coraz szerszego udziału kobiety w życiu politycznym, gospodarczym, społecznym.

Idąc do urn wyborczych be-

dział wiedzieli, że ich głos nie tylko wybiera posłów, ale jest wyrazem świadomości, że wyborca najwyższego organu władzy ludowej staje się jednocześnie wyborem drogi ku szczęśliwej, pokojowej przyszłości.

Bo dwie tylko są drogi do wyboru. Jedną jest drogą tych samych sił co wyznaczyły szlakom, z których zdarte trzewiki leżą dziś na ścieżce w Muzeum Oświeceniowym. Po drugiej biega radośnie młodość stopkami do przedszkoli, szkół, pałaców kultury, ozdane w nowe śliczne buki.

Nie trudno zdecydować, w jakim iśle kierunku. Kobiety polskie swoją decyzję wyrażają wysokimi normami wydajności pracy, dobrymi wynikami w szkoleniu zawodowym, licznym udziałem w pracy politycznej i społecznej, wyrażają głębokim umiłowaniem swojej Ojczyzny Ludowej, umiłowaniem swego najlepszego opiekuna i nauczyciela Bolesława Bierutę.

Związki Zawodowe wezmą najaktywniejszy udział w wyborach do Sejmu

Przemówienie tow. pos. Kłosiewicza (PZPR)

W projekcie ordynacji wyborczej związki zawodowe widzą gwarancję najszerszego udziału i najwyższej aktywności mas ludowych w decydowaniu o składzie i obliczu najwyższego organu władzy ludowej — jaki stanowiąć będzie Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, widzą one w tym projekcie zabezpieczenie wysuwania do Sejmu najlepszych synów klasy robotniczej, najlepszych przedstawicieli narodu polskiego, ludzi związanych z masami ludowymi, wiernych interesom narodu, gotowych służyć wiernie i ofiarnie sprawie rozwoju naszego kraju, umocnieniu niepodległości naszej Ojczyzny.

Szczególne wagi przywiązują związki zawodowe do przepisu który zapewnia zgłaszanie kandydatów organizacjom zarówno z własnej inicjatywy, jak również spośród osób wysuniętych na zebraniach pracowników w zakładach pracy, na zebraniach gromadzkich, na zebraniach członków rolniczych i chłopskich związków, pracowników państwowych gospodarstw rolnych i żołnierzy w jednostkach wojskowych. W ten sposób projekt ordynacji wyborczej zapewnia wszystkim pracującym, partyjnym i bezpartyjnym, zorganizowanym i niezorganizowanym — prawo bezpośredniego wysuwa-

nia kandydatów na posłów. Ordynacja wyborcza przewiduje zgodnie z zasadami i duchem Konstytucji możliwość odwoływania posłów, zapewnia w ten sposób wielomilionowej masie członków związków zawodowych faktyczne prawo kontroli swoich przedstawicieli w Sejmie.

Pos Kłosiewicz zapewnia następną, że związki zawodowe wezmą najaktywniejszy udział w wyborach do Sejmu. Oświadczając, że w tym celu powołają do życia naszemu państwu ludowemu, zwanianemu aparatu państwowego z najszerszymi masami. Pójdziemy do wyborów pod hasłem zwiększenia tempa realizacji naszych wielkich planów budownictwa socjalizmu, realizacji i przekształcania planów produkcyjnych trzeciego roku planu 6-letniego. Widzimy bowiem na tej drodze — wskazanej nam przez przewodniczącego narodu polskiego, Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą — jedną podstawę dla stałego wzrostu dobrobytu materialnego i kulturalnego ludu pracującego.

Pójdziemy do wyborów — zespoleni z chłopstwem pracującym pod hasłami umocnienia sojuszu robotniczo-chłopskiego, umocnienia spójności gospodarczej między miastem i wsią.

Skupimy wielomilionowe rze-

szę zorganizowanych w związkach zawodowych wokół wielkiego programu Frontu Narodowego, programu, który niesie wszechstronny rozwój naszemu krajowi, wielką perspektywę dobrobytu materialnego i kulturalnego mas pracujących, nieścisłe dalsze umocnienie niepodległości i suwerenności naszej Ojczyzny, wzmożenie naszego wkładu w walkę o pokój, której przewodzi Związek Radziecki.

Oświadczając w zakończeniu swego przemówienia, iż każdy robotnik i chłopca widzi w pełni w nowej ordynacji wyborczej praktyczną realizację zasadniczych postanowień doniosłego i historycznego aktu Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pos. Kłosiewicz stwierdza:

Pod kierownictwem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz przywódcy i nauczyciela naszego, towarzysza Bolesława Bierutę zorganizowane w związkach zawodowych masy pracujące wykorzystają w pełni prawa, jakie im zapewnia ordynacja wyborcza, w celu przekształcenia w życie wielkiego programu socjalistycznej budowy naszego kraju, programu rozwoju naszej Ojczyzny, umocnienia jej niepodległości i suwerenności, programu wzrostu dobrobytu ludu pracującego.

Nadając jej najbardziej pokojowy kierunek polityczny naszemu Państwu, Sejm Ustawodawczy ratyfikował w dniu 17 kwietnia 1950 r. układ o przyjaźni i współpracy wzajemnej z Rumunią.

W dniu 28 października 1950 r. Sejm uroczyście ratyfikował zawarty w Zgorzeli układ z Niemiecką Republiką Demokratyczną o wyłączeniu ustalonych i istniejących polsko - niemieckich granic państwowej, a w dniu 22 marca 1951 r. — akt o wykonaniu wytyczania państwowej granicy między Polską a Niemcami, podpisany we Frankfurcie nad Odrą, Politykę Rządu w sprawie Niemiec Sejm Ustawodawczy jednogłośnie akceptował w rezolucji, uchwalonej w dniu 26 czerwca 1948 r., powziętej w związku z Konferencją Warszawską ministrów spraw zagranicznych ośmiu państw.

Akty te zacieśniły więzy przyjaźni między Polską Ludową a Niemiecką Republiką Demokra-

Pięć i pół roku pracy Sejmu Ustawodawczego

Przemówienie marszałka Władysława Kowalskiego

Wysoki Sejmie!

Za chwilę zakończy się ostatnie posiedzenie Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej. Posiedzenie dzisiejsze zamyka doniosły okres politycznego rozwoju Polski Ludowej — pięć i półletni okres kadencji Sejmu Ustawodawczego, pięć i półletni okres sprawowania przez Sejm Ustawodawczy funkcji organu państwa, organu, który skupiał w swoich rękach całe biuro ustawodawcze, jak również kontrolę nad działalnością Rządu oraz ustalanie zasadniczego kierunku polityki Państwa. Najwyższym powołaniem Sejmu było uchwalenie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Działalność Sejmu Ustawodawczego była kontynuacją i rozwinięciem działalności Pierwszego parlamentu Polski Ludowej — Krajowej Rady Narodowej, której zaszczepiła funkcję przekazał Sejmowi Ustawodawczemu Prezydent KRN — Bolesław Bierut, otwierając pierwsze posiedzenie Sejmu Ustawodawczego. Sejm Ustawodawczy uchwałił z 8 lutego 1947 r. stwierdził, że KRN dobrze zasłużyła się Ojczyźnie.

Prace swoje Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej wykonywał w warunkach trudnej, napiętej, zaostrzającej się sytuacji międzynarodowej. Już w dniu wyborów do Sejmu jasne było, że po zakończeniu drugiej wojny światowej imperialiści anglosaski powrócili na wydeptaną przez siebie ścieżkę brutalnej ekspansji imperia-

litycznej. Napotkawszy na niezłomny bastion obrony niezależności i pokoju, jakim jest Związek Radziecki, tym bardziej rozwinęli charakterystyczne te ekspansję cechy antyradzieckie, włączając przygotowanie do nowej awantury wojennej, do agresji wymierzonej przeciwko Krajowi Rad i przeciwko krajom demokracji ludowej.

W minionym pięcioletnim agresywnym celu i awanturze metody polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych i ich europejskich wasali stawały się coraz bardziej jawne i oczywiste. Powodowało to — rzeczy jasna — i powoduje — zaostrzenie sytuacji międzynarodowej, zaostrzenie napięcia w stosunkach międzynarodowych. Rząd Stanów Zjednoczonych niepomny doświadczeń innych faszystowskich agresorów tych spod znaku swastyki — przeszedł do aktów bezpośredniej agresji przeciwko dziennej Polsce i prowadzi na półwyspie Koreańskim lubodziecko wojnę z niespotykaną dotąd w dziejach i niewiarygodną wprost brutalnością i cynizmem.

Polityka nienasyconych w swej chciwości imperialistów spotyka się jednak z rosnącym oporem milionów prostych ludzi na całym świecie. Narody całego świata, pomnie słone chorągwie pokoju, Wielkiego Stałina, który powiedział, że „pokój zostanie utrzymany i utrwalony, jeżeli narody ujmą w swe ręce sprawę utrzymania pokoju i będą bronili jej do końca” — coraz bardziej stanowczo mówią swoje „nie!” zbrojnikom i siewcom śmiercionośnych bakterii.

Bilans prac Sejmu Ustawodawczego

Sejm Ustawodawczy powołany przez naród w dniu 19 stycznia 1947 r. do spełnienia zastępczych funkcji najwyższego organu władzy ludowej, wykonał wielką pracę umiłowania w formie aktów ustawodawczych woli ludu pracującego.

W okresie, który dziś zamykamy, odbyło się 12 sesji sejmowych. W tym czasie Sejm uchwałił dwa narodewo gospodarcze plany wieloletnie: trzyletni plan odbudowy gospodarczej oraz 6-letni plan rozwoju gospodarczego i budowy podstaw socjalizmu.

Akty te — jak stwierdził Prezydent Bierut w swoim referacie o projekcie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — były decydującymi o charakterze i tempie rozwoju ekonomiki kraju, o jego uprzemysłowieniu. W tym samym czasie sześciokrotnie uchwaliliśmy budżet Państwa i tyleż razy roczne plany gospodarcze. Coroczna praca nad preliminarzem budżetowym i preliminarzem planu gospodarczego, a następnie nad zamknięciem rachunków państwowych była okazją do przeprowadzenia coraz wnikliwszej analizy pracy aparatu państwowego, jego osiągnięć i jego braków. W rezultacie reform terenowych organów jednolitej władzy państwowej — w 1951 r. Sejm Ustawodawczy rozpatrzył i uchwałił budżet Państwa oparty na nowych podstawach — budżet obejmujący rzeczywistość całokształt gospodarki państwowej i najsiejciej związany z narodowym planem gospodarczym.

W okresie swej kadencji Sejm Ustawodawczy łącznie z dzisiejszym odbył 108 posiedzeń plenarnych, podczas których postawie wygłosił ok. 1.000 przemówień. Posiedzenia plenarne przygotowywane były przez liczne, intensywnie nieraz pracujące komisje sejmowe. 25 komisji stałych odbyło w okresie sprawozdawczym ok. 850 posiedzeń, a dodać trzeba, że niektóre komisje dla dalszego pogłębienia swych prac powoływały podkomisje stałe lub nadzwyczajne. Niezależnie od listy komisji stałych 7-krotnie powołane zostały komisje nadzwyczajne dla zbadania, przygotowania i wypracowania określonych spraw szczególnych.

Głównym zadaniem w działalności bieżącej Sejmu było oczywiście, uchwalenie ustawy i zatwierdzenie dekretów. Stan ustawodawstwa, jaki zastał Sejm Ustawodawczy w dniu 4 lutego 1947 r., daleki był jeszcze od tego by nowa, demokratyczno-ludowa trwała prawa obywatela była w odpowiedniej formie prawnej. Zastaliśmy ustawodawstwo w części jeszcze przedwojenne, powstałe w warunkach burżuazyjno - obszarnej Polski, które należało zmienić, zastąpić nowym, ludowym prawem.

Wykonując za zadanie Sejmu Ustawodawczy uchwałił w czasie swej kadencji 395 ustaw oraz zatwierdził 355 dekretów wydanych przez Rząd.

Sejm Ustawodawczy wyraził w formie tych kilkuset aktów ustawodawczych postępujące ciągle naprzód przemiany naszego życia społeczno-gospodarczego i osiągnięcia klasy robotniczej i pracującego chłopstwa, które obecnie rejestruje i utrwalają Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W szczególności więc: w dziedzinie ustroju politycznego uchwaliliśmy przede wszystkim na pierwszym swym posiedzeniu Ustawę Konstytucyjną z dnia 4 lutego 1947 r. o wyborze Prezydenta RP i na jej podstawie powołał na najwyższym w Polsce urząd wielkiego syna narodu polskiego — Bolesława Bierutę.

Sejm Ustawodawczy umocnił i utrwał władzę w rękach ludu, stanowiąc ustawę konstytucyjną z 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Ludowej. Ustawa ta stanowiła ramę ustrojową działalności najwyższych organów Państwa aż do uchwalenia i wejścia w życie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Wielką, zwycięską bitwą klasową, jaką były wybory do Sejmu Ustawodawczego, zjednoczenie ruchu robotniczego na rewolucyjnej platformie marksistowsko-leninistowskiej, zjednoczenie i umocnienie sojuszu robotniczo-chłopskiego, przedterminowe wykonanie planu 3-letniego, wykonanie dotychczasowych zadań planu 6-letniego, a wreszcie — uchwalenie Wielkiej Karty zwycięskich osiągnięć ludu pracującego — Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — oto zewzajemnie przejawy głębokiego i re-

przepisy zapewniające rozwój towarowej produkcji wsi, jak np. całokształt przepisów o kontraktacji, skupie i dostawach. Sejm uchwałił w 1950 r. doniosłą zmianę ustroju pieniężnego.

Ustawy sejmowe przyczyniały się do kształtowania i utrwalania socjalistycznego stosunku do pracy. Doniosłą rolę w tej dziedzinie odegrała zwłaszcza ustawa z dnia 19 kwietnia 1950 r. o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy oraz ustawy, dotyczące planowego zatrudnienia absolwentów i zapobiegania płynności kadr specjalistów.

Sejm Ustawodawczy regulował także strukturę naczynych i terenowych organów władzy i administracji państwowej. Istotne znaczenie miały tu liczne ustawy tworzące nowe ministerstwa i użycy centralne odpowiednio do wzrastających potrzeb pogłębienia form i metod kierownictwa gospodarką narodową, a zwłaszcza ustawa z dnia 10 lutego 1949 r. Wszystkie one odzwierciedlały rozwój gospodarki narodowej, wymagający rozbudowy aparatu państwowego.

Najważniejszą jednak w dziedzinie ustrojowej była ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, nadająca radom narodowym charakter terenowych organów jednolitej władzy państwowej. Ustawa ta podniosła na wyższy poziom demokratyzm naszego ustroju politycznego, na podstawie tej ustawy najszersze rzesze ludzi pracy wciągnięte są do współudziału w rządzeniu swoim ludowym państwem. Około 100 tys. robotników i chłopów pracujących — członków rad narodowych bierze dziś bezpośrednio i aktywny udział w pracach rad.

W dziedzinie wymiaru sprawiedliwości Sejm Ustawodawczy wydawał akty, mające na celu dalsze pogłębienie i ugruntowanie praworządności ludowej oraz dalsze, coraz mocniejsze związanie organów wymiaru sprawiedliwości z masami ludowymi. Te cele przyświecały m. in. zmianom, wprowadzonym przez Sejm do prawa o ustroju sądów powszechnych, do kodeksu postępowania karnego, do kodeksu postępowania cywilnego itd. oraz uchwalonej przez Sejm w dniu 20 lipca 1950 r. ustawie o urzędzie Prokuratora Generalnego RP.

Jeżeli możemy dziś powiedzieć, że Konstytucja rejestruje

Wreszcie doniosłe znaczenie mają i te ustawy, w których Sejm określał podstawowe obowiązki obywatelskie, jak np. całokształt ustaw dotyczących realizacji jego najszerszych obowiązków każdego obywatela, jakim jest obrona Ojczyzny, lub zatwierdzonej przez Sejm dekret o tajemnicy państwowej i służbowej, która nakłada na obywateli konstytucyjnie obecnie zagwarantowany obowiązek czujności wobec wrogów narodu.

Dziś 1 Maja uznaliśmy, zgodnie z wolą ludu, za święto państwowe Polski Ludowej.

Uchwalenie Konstytucji uwieńczyło prace Sejmu Ustawodawczego

Uwieczeniem naszej działalności stało się uchwalenie nowej Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, przygotowanej zgodnie z wolą Sejmu przez Komisję Konstytucyjną i ogłoszonej przed jej uchwaleniem dla przeprowadzenia szerokiej dyskusji ogólnonarodowej.

Składając sprawozdanie o pracy Komisji Konstytucyjnej, Przewodniczący Komisji Prezydent Bierut podkreślił jako fakt bardzo doniosły, że projekt Konstytucji był nie tylko wyrazem analizy i opracowań Komisji Konstytucyjnej, której Sejm Ustawodawczy powierzył to zadanie, ale stanowił sprawdzony w toku dyskusji ogólnonarodowej wyraz zdecydowanych pragnień i poglądów najszerszych mas polskiego ludu pracującego.

Tym pragnieniem i poglądom dał Sejm Ustawodawczy wyraz, gdy zgodnie ze swym powołaniem, w najgłębszym przekonaniu o ogromnej doniosłości swe-

go aktu, jednogłośnie uchwalili Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Konstytucję, która będzie „starcą i orem naszym narodu w walce o rozkwit i świetność naszej Ojczyzny”.

Uchwaliliśmy wreszcie ordynację wyborczą, na której podstawie lud pracujący powoła swych przedstawicieli do pierwszego Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — nowego organu jego zwierzchniej władzy i najwyższego wyrażyciela jego suwerennych praw, który przejmie zaszczepioną funkcję Sejmu Ustawodawczego.

W całej swej działalności Sejm uważał się zawsze za całokształt podporządkowanego woli narodu polskiego, przekształcającego się w naród socjalistyczny. W walce o socjalizm — cel narodu klasy najbardziej postępową klasą społeczną — klasą robotniczą, związana nieodzownie z sojuszem z pracującymi chłopami.

Wszystkie te zadania, które Sejm Ustawodawczy wykonał, były wyrazem rosnącej jednolitości narodu. W szczególności więc: w dziedzinie ustroju politycznego uchwaliliśmy przede wszystkim na pierwszym swym posiedzeniu Ustawę Konstytucyjną z dnia 4 lutego 1947 r. o wyborze Prezydenta RP i na jej podstawie powołał na najwyższym w Polsce urząd wielkiego syna narodu polskiego — Bolesława Bierutę.

Sejm Ustawodawczy umocnił i utrwał władzę w rękach ludu, stanowiąc ustawę konstytucyjną z 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Ludowej. Ustawa ta stanowiła ramę ustrojową działalności najwyższych organów Państwa aż do uchwalenia i wejścia w życie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Wielką, zwycięską bitwą klasową, jaką były wybory do Sejmu Ustawodawczego, zjednoczenie ruchu robotniczego na rewolucyjnej platformie marksistowsko-leninistowskiej, zjednoczenie i umocnienie sojuszu robotniczo-chłopskiego, przedterminowe wykonanie planu 3-letniego, wykonanie dotychczasowych zadań planu 6-letniego, a wreszcie — uchwalenie Wielkiej Karty zwycięskich osiągnięć ludu pracującego — Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — oto zewzajemnie przejawy głębokiego i re-

przepisy zapewniające rozwój towarowej produkcji wsi, jak np. całokształt przepisów o kontraktacji, skupie i dostawach. Sejm uchwałił w 1950 r. doniosłą zmianę ustroju pieniężnego.

Ustawy sejmowe przyczyniały się do kształtowania i utrwalania socjalistycznego stosunku do pracy. Doniosłą rolę w tej dziedzinie odegrała zwłaszcza ustawa z dnia 19 kwietnia 1950 r. o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy oraz ustawy, dotyczące planowego zatrudnienia absolwentów i zapobiegania płynności kadr specjalistów.

Sejm Ustawodawczy regulował także strukturę naczynych i terenowych organów władzy i administracji państwowej. Istotne znaczenie miały tu liczne ustawy tworzące nowe ministerstwa i użycy centralne odpowiednio do wzrastających potrzeb pogłębienia form i metod kierownictwa gospodarką narodową, a zwłaszcza ustawa z dnia 10 lutego 1949 r. Wszystkie one odzwierciedlały rozwój gospodarki narodowej, wymagający rozbudowy aparatu państwowego.

Najważniejszą jednak w dziedzinie ustrojowej była ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, nadająca radom narodowym charakter terenowych organów jednolitej władzy państwowej. Ustawa ta podniosła na wyższy poziom demokratyzm naszego ustroju politycznego, na podstawie tej ustawy najszersze rzesze ludzi pracy wciągnięte są do współudziału w rządzeniu swoim ludowym państwem. Około 100 tys. robotników i chłopów pracujących — członków rad narodowych bierze dziś bezpośrednio i aktywny udział w pracach rad.

W dziedzinie wymiaru sprawiedliwości Sejm Ustawodawczy wydawał akty, mające na celu dalsze pogłębienie i ugruntowanie praworządności ludowej oraz dalsze, coraz mocniejsze związanie organów wymiaru sprawiedliwości z masami ludowymi. Te cele przyświecały m. in. zmianom, wprowadzonym przez Sejm do prawa o ustroju sądów powszechnych, do kodeksu postępowania karnego, do kodeksu postępowania cywilnego itd. oraz uchwalonej przez Sejm w dniu 20 lipca 1950 r. ustawie o urzędzie Prokuratora Generalnego RP.

Jeżeli możemy dziś powiedzieć, że Konstytucja rejestruje

Wreszcie doniosłe znaczenie mają i te ustawy, w których Sejm określał podstawowe obowiązki obywatelskie, jak np. całokształt ustaw dotyczących realizacji jego najszerszych obowiązków każdego obywatela, jakim jest obrona Ojczyzny, lub zatwierdzonej przez Sejm dekret o tajemnicy państwowej i służbowej, która nakłada na obywateli konstytucyjnie obecnie zagwarantowany obowiązek czujności wobec wrogów narodu.

Dziś 1 Maja uznaliśmy, zgodnie z wolą ludu, za święto państwowe Polski Ludowej.

Sejm w walce o utrwalenie pokoju

Od pierwszych dni istnienia władzy ludowej w Polsce jednym z istotnych celów naszej polityki zagranicznej było — wywalczenie pokoju, a następnie jego utrzymanie i utrwalenie. W tej dziedzinie Sejm Ustawodawczy kontynuował dzieło Krajowej Rady Narodowej, do której wiekopomych zasług zaliczyć należy m. in. dokonana w dniu 8 maja 1945 r. ratyfikacja układu z dnia 21 kwietnia tegoż roku — przyjaźni, pomocy i wzajemnej współpracy powojennej między Rzeczypospolitą Polską a Związkiem Radzieckim.

Nadając jej najbardziej pokojowy kierunek polityczny naszemu Państwu, Sejm Ustawodawczy ratyfikował w dniu 17 kwietnia 1950 r. układ o przyjaźni i współpracy wzajemnej z Rumunią.

W dniu 28 października 1950 r. Sejm uroczyście ratyfikował zawarty w Zgorzeli układ z Niemiecką Republiką Demokratyczną o wyłączeniu ustalonych i istniejących polsko - niemieckich granic państwowej, a w dniu 22 marca 1951 r. — akt o wykonaniu wytyczania państwowej granicy między Polską a Niemcami, podpisany we Frankfurcie nad Odrą, Politykę Rządu w sprawie Niemiec Sejm Ustawodawczy jednogłośnie akceptował w rezolucji, uchwalonej w dniu 26 czerwca 1948 r., powziętej w związku z Konferencją Warszawską ministrów spraw zagranicznych ośmiu państw.

Akty te zacieśniły więzy przyjaźni między Polską Ludową a Niemiecką Republiką Demokra-

Na drodze do socjalizmu

W naszej Ojczyźnie, dzięki temu, że władza wyrwana została z rąk burżuazji i obszarników, dzięki temu, że władzę wziął w swe ręce lud pracujący miast i wsi — walka o pokój, którą prowadzimy, spłotła się najsiejciej i nierozwalnie z walką o zbudowanie ustroju sprawiedliwości społecznej, o zbudowanie socjalizmu.

Historyczna treść społeczna okresu, objętego działalnością Sejmu Ustawodawczego scharakteryzował głęboko i przenikliwie Prezydent Rzeczypospolitej w swoim referacie o projekcie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, mówiąc o mocnym fundamencie nowej Konstytucji, mówiąc o zmianach, jakie zaszły w Polsce Ludowej w ciągu ostatnich 5-6 lat.

Sejm Ustawodawczy, którego działalność była integralną częścią składową działalności władzy ludowej w Polsce, zebrał się po raz pierwszy w okresie, gdy mieliśmy już za sobą szereg rewolucyjnych, głębokich przeobrażeń politycznych i społecznych. Niemniej procesy najgłębszych przemian społecznych i gospodarczych, znajdowały się w tym okresie jeszcze w sta-

Obowiązkiem naszego pokolenia jest budować wielkość i szczęście naszej Ojczyzny

Obowiązkiem naszego pokolenia jest budować wielkość i szczęście naszej Ojczyzny

Przemówienie pos. Frankowskiego (Klub. Kat. Spół.)

Wybrany na podstawie ordynacji wyborczej Sejm powinien być wolą i ustami narodu — mówi pos. Frankowski.

Dłuższe zatrzymuje się mowa nad art. 33 projektu ordynacji i stwierdza:

W Polsce Ludowej duża część społeczeństwa zrzesza się w masowych organizacjach. Są tam zarówno ludzie partyjni jak i bezpartyjni, wierzący jak i niewierzący. Stąd też wielka odpowiedzialność spoczywa na tych organizacjach za dobór właściwych kandydatów. Winni oni być

przekrojem całego społeczeństwa.

Przechodząc następnie do omówienia udziału Klubu Katolicko-Spółecznego w pracach Sejmu Ustawodawczego pos. Frankowski podkreśla, że działalność ta wypływała z przekonania, że niezależnie od takich czy innych różnic światopoglądowych obowiązków historycznych naszego pokolenia jest budować wspólnie wielkość i szczęście naszej Ojczyzny, jest utrzymać ją w sprawach, które mają najżywniejsze znaczenie dla rozwoju narodu i jego przyszłości.

Z tego źródła płynęła nasza

postawa wobec tak zasadniczych aktów, jak plan 3-letni, jak plan 6-letni, jak wreszcie ostatecznie wobec Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Z tego też źródła płynęła nasza postawa wobec nowej fali reżymizmu niemieckiego, godzącego w całość i nierozwalnie zaciętej Ziemi Zachodnich z Maziurą oraz wobec tych Polaków na emigracji, którzy chcieliby pertraktować z Adenauereum, jak również wobec tych, którzy będą w kraju chcieliby zakłócać nasz pokój wewnętrzny, dezorganizować nasze życie gospodarcze i opóźniać tempo naszego rozwoju.

Najlepsi synowie robotników i chłopów walczyli o tak demokratyczny system wyborczy

Przemówienie pos. Masłanki (ZSL)

Podobnie jak Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, tak i projekt ordynacji wyborczej jest ucieśnieniem i pełną realizacją tych dążeń i tęsknot, które długie lata tkwiły w najlepszych umysłach ludu pracującego miast i wsi. Obecna ordynacja realizuje zasadę powszechności wyborów.

Aby pokazać, jak diametralnie różna jest treść nowej ordynacji od ordynacji i praktyki aktów rządów obszarńczo - kapitalistycznych, mowa przytacza przykład z wyborów 1930 r. W okręgu wyborczym Siedlce, Węgrow, So-

kolów Podlaski, lewicą chłopską, zgłaszając swego kandydata na posła zebrała pod zgłoszeniem 180 podpisów uwieńczeniowych, chociaż ordynacja wyborcza przewidywała tylko 60 podpisów bez poświęcania. Mimo to lista została bez jakiegokolwiek uzasadnienia unieważniona, a policja granatowa pod groźbą rozmaitych kar zmusiła wyborców do wycofania podpisów.

Takie i tym podobne „praktyki” sanacji stosowane w większości okręgów wyborczych różnego rodzaju „cud” nad ur-

ną wyborczą, prowadził do tego, że posłami z poselskiego okręgu wyborczego, zamieszkanego przez samą biedotę, zostawali tacy, jak książę Janusz Radziwiłł, czy magnat przemysłowy Hołynski.

W zakończeniu przemówienia pos. Masłanka oświadcza: O takiej ordynacji wyborczej, jakiej projekt przedłożono pod obrządy Sejmu, walczyli najbardziej radykalnie i postępowe odłamy ruchu robotniczego i ludowego.

Istota ordynacji jest poszanowanie woli każdego prostego człowieka

Przemówienie pos. Kolodziejskiego (bezpart.)

Mowa przeciwstawia wstępnie między innymi systemy wyborcze i ordynację — obecnej ordynacji.

Pomiedzy ówczesnymi wyborami i ordynacjami wyborczymi a obecnymi leży przepaść bez dna. Są one tak odmiennie, jak odmienna jest Polska Ludowa od kapitalistyczno-obszarńczej Polski, jak przeciwstawna jest demokracja ludowa pseudo-demokracji burżuazyjnej.

Powstała bowiem nowa Polska. Powstała z największego w dziejach świata zwrotu społecznego, który zapoczątkowała Wielka Rewolucja Październikowa, który dokonywał się w naszych oczach i który przedzielił, który zakończył się nieuchronnym, całkowitym zwycięstwem socjalizmu na całej kuli ziemskiej.

Istota tego zwrotu polega na tym, że ludzie, poznawszy prawa rozwoju społecznego, sami poczęli tworzyć własną historię. Obalili rządy wyzyskiwaczy, objęli władzę, zbudowali i budują dalej państwo nowego typu, nie państwo wyzysku i u-

ciśku mas pracujących, lecz państwo ich władzy i ich wyzwolenia.

Przytaczając dane liczbowe ze składu Sejmu w okresie rządów sanacji mowa oświadcza, że struktura socjalna ówczesnego Sejmu wprost urągała strukturze socjalnej narodu, powszechności i równości wyborów.

Pos. Kolodziejski charakteryzuje następnie skład najwyższej reprezentacji ludu pracującego w Związku Radzieckim. W II-jej, tj. powojennej kadencji Rady Najwyższej ZSRR na 1339 delegatów (w tym 254 bezpartyjni) było (robotników 511, chłopów 249, przedstawicieli radzieckiej inteligencji 479.

Wskazując z kolei na to, iż nasza ordynacja wyborcza zapewnia organizacjom zgłaszającym kandydatów zarówno z własnej inicjatywy, jak również spośród osób wysuniętych na zebraniach pracowników w zakładach pracy, na zebraniach gromadzkich itp. pos. Kolodziejski oświadcza: Powołanie wszystkich obywateli do wysuwania kandydatów — to jest to

wielkie novum państw socjalistycznych lub do socjalizmu idących. Jest to najwyższy wyraz poszanowania woli każdego prostego człowieka, jest to po raz pierwszy w historii obdarcie go pełnym prawdziwym prawem wyborczym, jest to wyzwalanie samodzielnosci i tworzenie inicjatyw mas pracujących.

Mowa podkreśla, że zasada ta jest ważna szczególnie dla bezpartyjnych, którzy w systemie rządów burżuazyjnych musieli albo głosować na kandydatów wystawianych przez obce im, często nieznanie bliżej partie polityczne, albo wstrzymać się od głosowania.

Nadchodzące wybory — będą doniosłym, radosnym wydarzeniem w życiu naszego narodu, będą jego wielkim aktem twórczym. Wzmogą jego siły, zwiększą poczucie odpowiedzialności. Jeszcze bardziej rozwiną się, jeszcze piękniej rozwiną szlachetne cechy narodu polskiego, jeszcze bardziej zbliży się on do swego wzniosłego celu, by stać się narodem socjalistycznym.

W S T O L I C Y

Odbudowa Traktu Starej Warszawy

Główne ulice i place Starej i Nowego Miasta stanowiące historyczny ciąg zespołu zabudowy obejmującej m. in. plac Zamkowy, Rynek Staromiejski, Barbakan, ul. Freta, Rynek Nowomiejski i ul. Zakroczymską będą odbudowane w roku 1954.

Cląg ten posiada wysokie wartości artystyczne oraz historyczne i stanowi Trakt Starej Warszawy. Zgodnie z zaplanowaną harmonogramem odbudowa Traktu będzie zakończona w 1954 roku. Ul. Piwna i Rynek Starego Miasta będą całkowicie odbudowane w połowie 1953 roku.

Poważne wyniki realizacji zobowiązań lipcowych

Stoleczne zakłady pracy złożyły meldunki o wykonaniu zobowiązań podjętych dla uczczenia Złota i święta lipcowego. 46000 pracowników i zjednoczeń budowlanych miejskich i przemysłowych, warszawskiego metra, biur projektowych i urbanistycznych, instytutów budowlanych podjęło zobowiązania wartości 24.733 tysięcy złotych. Zobowiązania te zostały wykonane w 107 procentach. Dzięki

Załoga WZPO-2 wykonała plan lipcowy w 100,5 procent

Dobre wyniki w produkcji za lipiec ma załoga Warszawskich Zakładów Przemysłu Odzieżowego - 2 im. „Obrońców Warszawy”. Pomimo, że od połowy lipca 16 procent załogi korzystało z urlopow obojętnościowych dla wzięcia udziału w żniwach, jak również pomimo wprowadzenia od początku miesiąca nowych asortymentów produkcji, załoga wykonała plan za lipiec w 100,5 procentach.

Nowe szkoły i pracownie dla młodzieży

Na budowach nowych szkół dla dzieci Warszawy trwa wzięta praca. W szkole przy ul. Świętokrzyskiej oddane do użytku wiosną br. wykańczane jest obecnie sala gimnastyczna o powierzchni 200 metrów kwadratowych. Załoga budująca szkołę przy ul. Krzywickiego na 15 sierpnia wykończy oba skrzydła klasowe. Frontowa część budynku będzie oddawana w miarę wykańczania we wrześniu i październiku.

Elektralna i Stoleczna otrzymają oświetlenie

W dniu dzisiejszym brigady pracowników Zakładu Sieci Elektrycznych m. st. Warszawy przystąpią do robót związanych z zakładaniem instalacji elektrycznej dla oświetlenia ulicy Elektralnej.

Opóźnienia rachunków opóźniają dostawy towaru

Niektóre hurtownie warszawskie nadal nie wywiązują się z obowiązków przyjętych na siebie - wobec detalu, na czym cierpi ostatecznie konsument. Tak więc hurtownia nr. 1 „Argedu” odmówiła wystawienia rachunków bezpośrednio na sklepy podległe praktycznej dyrekcji artykułów przemysłowych MHD na 11 ton mydła i 11 ton środków piorących, przeznaczonych na zaopatrzenie bonowe ludności.

TEATRY

Kameralny - „Powrót posła” - g. 19. Narodowy - „Fircyk w zalogach” - g. 19. Nowy - „Teżone biatogłowy” - g. 19. Politechniki - „Rodzinka” - g. 19. Letni - „Wachlarz” - g. 19.15.

KINA

Moskwa - „Małżeństwo aktorów” - g. 16, 18.30, 21. Palladium - „Bez adresu” - g. 16, 18.30, 21. Słask - „Mistrz Alesz” - g. 16, 18.30, 21. Praha - „Wagary” - g. 16, 18.30, 21. Atlantic - „Chłopiec z naszego miasta” - g. 10, 15, 17.30, 20. Polonia - „Cygański labor” - g. 18.30, 21.15. Silesia - „Pod niebem Sycylii” - g. 16, 18.30, 21. W-Z - „Wesoła trójka” - g. 16, 18.30, 21.15. Maj - „Stalowi bohaterowie” - g. 16, 18.30, 21. Ochocka - „Kawaler Złotej Gwiazdy” - g. 16, 18.30, 21.15. Syrena - „Nedzielnicy” - g. 16, 18.30, 21. Teatr - „Nedzielnicy” - g. 16, 18.30, 21.15. Ochocka - „Kawaler Złotej Gwiazdy” - g. 16, 18.30, 21.15.

RADIO

Program I - na fal 367 m Program dnia 7.50, 14.11, Władomir 5.05, 6.05, 7.55, 14.00, 17.00, 21.00, 22.30. 5.10 Aud. dia wsi. 5.20 Koncert poranny, 6.10 Kalendarz Radiowy, 6.15 Wałec komp. radzieckich, 6.50 7.20 Muzyka ludowa, 7.30 Muzyka operowa, 8.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 8.50 Przerwa, 14.15 Koncert Chóru, 15.00 Muzyka ludowa, 15.20 Muzyka operowa, 15.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 15.50 Przerwa, 16.00 Muzyka ludowa, 16.20 Muzyka operowa, 16.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 16.50 Przerwa, 17.00 Muzyka ludowa, 17.20 Muzyka operowa, 17.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 17.50 Przerwa, 18.00 Muzyka ludowa, 18.20 Muzyka operowa, 18.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 18.50 Przerwa, 19.00 Muzyka ludowa, 19.20 Muzyka operowa, 19.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 19.50 Przerwa, 20.00 Muzyka ludowa, 20.20 Muzyka operowa, 20.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 20.50 Przerwa, 21.00 Muzyka ludowa, 21.20 Muzyka operowa, 21.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 21.50 Przerwa, 22.00 Muzyka ludowa, 22.20 Muzyka operowa, 22.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 22.50 Przerwa, 23.00 Muzyka ludowa, 23.20 Muzyka operowa, 23.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 23.50 Przerwa, 24.00 Muzyka ludowa, 24.20 Muzyka operowa, 24.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 24.50 Przerwa, 25.00 Muzyka ludowa, 25.20 Muzyka operowa, 25.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 25.50 Przerwa, 26.00 Muzyka ludowa, 26.20 Muzyka operowa, 26.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 26.50 Przerwa, 27.00 Muzyka ludowa, 27.20 Muzyka operowa, 27.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 27.50 Przerwa, 28.00 Muzyka ludowa, 28.20 Muzyka operowa, 28.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 28.50 Przerwa, 29.00 Muzyka ludowa, 29.20 Muzyka operowa, 29.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 29.50 Przerwa, 30.00 Muzyka ludowa, 30.20 Muzyka operowa, 30.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 30.50 Przerwa, 31.00 Muzyka ludowa, 31.20 Muzyka operowa, 31.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 31.50 Przerwa, 32.00 Muzyka ludowa, 32.20 Muzyka operowa, 32.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 32.50 Przerwa, 33.00 Muzyka ludowa, 33.20 Muzyka operowa, 33.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 33.50 Przerwa, 34.00 Muzyka ludowa, 34.20 Muzyka operowa, 34.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 34.50 Przerwa, 35.00 Muzyka ludowa, 35.20 Muzyka operowa, 35.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 35.50 Przerwa, 36.00 Muzyka ludowa, 36.20 Muzyka operowa, 36.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 36.50 Przerwa, 37.00 Muzyka ludowa, 37.20 Muzyka operowa, 37.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 37.50 Przerwa, 38.00 Muzyka ludowa, 38.20 Muzyka operowa, 38.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 38.50 Przerwa, 39.00 Muzyka ludowa, 39.20 Muzyka operowa, 39.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 39.50 Przerwa, 40.00 Muzyka ludowa, 40.20 Muzyka operowa, 40.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 40.50 Przerwa, 41.00 Muzyka ludowa, 41.20 Muzyka operowa, 41.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 41.50 Przerwa, 42.00 Muzyka ludowa, 42.20 Muzyka operowa, 42.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 42.50 Przerwa, 43.00 Muzyka ludowa, 43.20 Muzyka operowa, 43.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 43.50 Przerwa, 44.00 Muzyka ludowa, 44.20 Muzyka operowa, 44.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 44.50 Przerwa, 45.00 Muzyka ludowa, 45.20 Muzyka operowa, 45.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 45.50 Przerwa, 46.00 Muzyka ludowa, 46.20 Muzyka operowa, 46.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 46.50 Przerwa, 47.00 Muzyka ludowa, 47.20 Muzyka operowa, 47.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 47.50 Przerwa, 48.00 Muzyka ludowa, 48.20 Muzyka operowa, 48.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 48.50 Przerwa, 49.00 Muzyka ludowa, 49.20 Muzyka operowa, 49.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 49.50 Przerwa, 50.00 Muzyka ludowa, 50.20 Muzyka operowa, 50.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 50.50 Przerwa, 51.00 Muzyka ludowa, 51.20 Muzyka operowa, 51.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 51.50 Przerwa, 52.00 Muzyka ludowa, 52.20 Muzyka operowa, 52.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 52.50 Przerwa, 53.00 Muzyka ludowa, 53.20 Muzyka operowa, 53.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 53.50 Przerwa, 54.00 Muzyka ludowa, 54.20 Muzyka operowa, 54.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 54.50 Przerwa, 55.00 Muzyka ludowa, 55.20 Muzyka operowa, 55.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 55.50 Przerwa, 56.00 Muzyka ludowa, 56.20 Muzyka operowa, 56.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 56.50 Przerwa, 57.00 Muzyka ludowa, 57.20 Muzyka operowa, 57.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 57.50 Przerwa, 58.00 Muzyka ludowa, 58.20 Muzyka operowa, 58.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 58.50 Przerwa, 59.00 Muzyka ludowa, 59.20 Muzyka operowa, 59.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 59.50 Przerwa, 60.00 Muzyka ludowa, 60.20 Muzyka operowa, 60.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 60.50 Przerwa, 61.00 Muzyka ludowa, 61.20 Muzyka operowa, 61.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 61.50 Przerwa, 62.00 Muzyka ludowa, 62.20 Muzyka operowa, 62.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 62.50 Przerwa, 63.00 Muzyka ludowa, 63.20 Muzyka operowa, 63.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 63.50 Przerwa, 64.00 Muzyka ludowa, 64.20 Muzyka operowa, 64.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 64.50 Przerwa, 65.00 Muzyka ludowa, 65.20 Muzyka operowa, 65.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 65.50 Przerwa, 66.00 Muzyka ludowa, 66.20 Muzyka operowa, 66.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 66.50 Przerwa, 67.00 Muzyka ludowa, 67.20 Muzyka operowa, 67.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 67.50 Przerwa, 68.00 Muzyka ludowa, 68.20 Muzyka operowa, 68.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 68.50 Przerwa, 69.00 Muzyka ludowa, 69.20 Muzyka operowa, 69.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 69.50 Przerwa, 70.00 Muzyka ludowa, 70.20 Muzyka operowa, 70.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 70.50 Przerwa, 71.00 Muzyka ludowa, 71.20 Muzyka operowa, 71.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 71.50 Przerwa, 72.00 Muzyka ludowa, 72.20 Muzyka operowa, 72.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 72.50 Przerwa, 73.00 Muzyka ludowa, 73.20 Muzyka operowa, 73.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 73.50 Przerwa, 74.00 Muzyka ludowa, 74.20 Muzyka operowa, 74.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 74.50 Przerwa, 75.00 Muzyka ludowa, 75.20 Muzyka operowa, 75.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 75.50 Przerwa, 76.00 Muzyka ludowa, 76.20 Muzyka operowa, 76.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 76.50 Przerwa, 77.00 Muzyka ludowa, 77.20 Muzyka operowa, 77.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 77.50 Przerwa, 78.00 Muzyka ludowa, 78.20 Muzyka operowa, 78.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 78.50 Przerwa, 79.00 Muzyka ludowa, 79.20 Muzyka operowa, 79.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 79.50 Przerwa, 80.00 Muzyka ludowa, 80.20 Muzyka operowa, 80.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 80.50 Przerwa, 81.00 Muzyka ludowa, 81.20 Muzyka operowa, 81.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 81.50 Przerwa, 82.00 Muzyka ludowa, 82.20 Muzyka operowa, 82.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 82.50 Przerwa, 83.00 Muzyka ludowa, 83.20 Muzyka operowa, 83.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 83.50 Przerwa, 84.00 Muzyka ludowa, 84.20 Muzyka operowa, 84.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 84.50 Przerwa, 85.00 Muzyka ludowa, 85.20 Muzyka operowa, 85.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 85.50 Przerwa, 86.00 Muzyka ludowa, 86.20 Muzyka operowa, 86.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 86.50 Przerwa, 87.00 Muzyka ludowa, 87.20 Muzyka operowa, 87.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 87.50 Przerwa, 88.00 Muzyka ludowa, 88.20 Muzyka operowa, 88.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 88.50 Przerwa, 89.00 Muzyka ludowa, 89.20 Muzyka operowa, 89.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 89.50 Przerwa, 90.00 Muzyka ludowa, 90.20 Muzyka operowa, 90.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 90.50 Przerwa, 91.00 Muzyka ludowa, 91.20 Muzyka operowa, 91.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 91.50 Przerwa, 92.00 Muzyka ludowa, 92.20 Muzyka operowa, 92.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 92.50 Przerwa, 93.00 Muzyka ludowa, 93.20 Muzyka operowa, 93.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 93.50 Przerwa, 94.00 Muzyka ludowa, 94.20 Muzyka operowa, 94.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 94.50 Przerwa, 95.00 Muzyka ludowa, 95.20 Muzyka operowa, 95.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 95.50 Przerwa, 96.00 Muzyka ludowa, 96.20 Muzyka operowa, 96.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 96.50 Przerwa, 97.00 Muzyka ludowa, 97.20 Muzyka operowa, 97.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 97.50 Przerwa, 98.00 Muzyka ludowa, 98.20 Muzyka operowa, 98.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 98.50 Przerwa, 99.00 Muzyka ludowa, 99.20 Muzyka operowa, 99.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 99.50 Przerwa, 100.00 Muzyka ludowa, 100.20 Muzyka operowa, 100.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 100.50 Przerwa, 101.00 Muzyka ludowa, 101.20 Muzyka operowa, 101.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 101.50 Przerwa, 102.00 Muzyka ludowa, 102.20 Muzyka operowa, 102.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 102.50 Przerwa, 103.00 Muzyka ludowa, 103.20 Muzyka operowa, 103.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 103.50 Przerwa, 104.00 Muzyka ludowa, 104.20 Muzyka operowa, 104.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 104.50 Przerwa, 105.00 Muzyka ludowa, 105.20 Muzyka operowa, 105.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 105.50 Przerwa, 106.00 Muzyka ludowa, 106.20 Muzyka operowa, 106.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 106.50 Przerwa, 107.00 Muzyka ludowa, 107.20 Muzyka operowa, 107.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 107.50 Przerwa, 108.00 Muzyka ludowa, 108.20 Muzyka operowa, 108.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 108.50 Przerwa, 109.00 Muzyka ludowa, 109.20 Muzyka operowa, 109.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 109.50 Przerwa, 110.00 Muzyka ludowa, 110.20 Muzyka operowa, 110.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 110.50 Przerwa, 111.00 Muzyka ludowa, 111.20 Muzyka operowa, 111.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 111.50 Przerwa, 112.00 Muzyka ludowa, 112.20 Muzyka operowa, 112.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 112.50 Przerwa, 113.00 Muzyka ludowa, 113.20 Muzyka operowa, 113.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 113.50 Przerwa, 114.00 Muzyka ludowa, 114.20 Muzyka operowa, 114.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 114.50 Przerwa, 115.00 Muzyka ludowa, 115.20 Muzyka operowa, 115.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 115.50 Przerwa, 116.00 Muzyka ludowa, 116.20 Muzyka operowa, 116.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 116.50 Przerwa, 117.00 Muzyka ludowa, 117.20 Muzyka operowa, 117.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 117.50 Przerwa, 118.00 Muzyka ludowa, 118.20 Muzyka operowa, 118.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 118.50 Przerwa, 119.00 Muzyka ludowa, 119.20 Muzyka operowa, 119.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 119.50 Przerwa, 120.00 Muzyka ludowa, 120.20 Muzyka operowa, 120.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 120.50 Przerwa, 121.00 Muzyka ludowa, 121.20 Muzyka operowa, 121.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 121.50 Przerwa, 122.00 Muzyka ludowa, 122.20 Muzyka operowa, 122.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 122.50 Przerwa, 123.00 Muzyka ludowa, 123.20 Muzyka operowa, 123.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 123.50 Przerwa, 124.00 Muzyka ludowa, 124.20 Muzyka operowa, 124.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 124.50 Przerwa, 125.00 Muzyka ludowa, 125.20 Muzyka operowa, 125.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 125.50 Przerwa, 126.00 Muzyka ludowa, 126.20 Muzyka operowa, 126.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 126.50 Przerwa, 127.00 Muzyka ludowa, 127.20 Muzyka operowa, 127.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 127.50 Przerwa, 128.00 Muzyka ludowa, 128.20 Muzyka operowa, 128.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 128.50 Przerwa, 129.00 Muzyka ludowa, 129.20 Muzyka operowa, 129.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 129.50 Przerwa, 130.00 Muzyka ludowa, 130.20 Muzyka operowa, 130.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 130.50 Przerwa, 131.00 Muzyka ludowa, 131.20 Muzyka operowa, 131.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 131.50 Przerwa, 132.00 Muzyka ludowa, 132.20 Muzyka operowa, 132.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 132.50 Przerwa, 133.00 Muzyka ludowa, 133.20 Muzyka operowa, 133.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 133.50 Przerwa, 134.00 Muzyka ludowa, 134.20 Muzyka operowa, 134.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 134.50 Przerwa, 135.00 Muzyka ludowa, 135.20 Muzyka operowa, 135.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 135.50 Przerwa, 136.00 Muzyka ludowa, 136.20 Muzyka operowa, 136.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 136.50 Przerwa, 137.00 Muzyka ludowa, 137.20 Muzyka operowa, 137.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 137.50 Przerwa, 138.00 Muzyka ludowa, 138.20 Muzyka operowa, 138.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 138.50 Przerwa, 139.00 Muzyka ludowa, 139.20 Muzyka operowa, 139.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 139.50 Przerwa, 140.00 Muzyka ludowa, 140.20 Muzyka operowa, 140.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 140.50 Przerwa, 141.00 Muzyka ludowa, 141.20 Muzyka operowa, 141.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 141.50 Przerwa, 142.00 Muzyka ludowa, 142.20 Muzyka operowa, 142.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 142.50 Przerwa, 143.00 Muzyka ludowa, 143.20 Muzyka operowa, 143.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 143.50 Przerwa, 144.00 Muzyka ludowa, 144.20 Muzyka operowa, 144.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 144.50 Przerwa, 145.00 Muzyka ludowa, 145.20 Muzyka operowa, 145.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 145.50 Przerwa, 146.00 Muzyka ludowa, 146.20 Muzyka operowa, 146.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 146.50 Przerwa, 147.00 Muzyka ludowa, 147.20 Muzyka operowa, 147.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 147.50 Przerwa, 148.00 Muzyka ludowa, 148.20 Muzyka operowa, 148.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 148.50 Przerwa, 149.00 Muzyka ludowa, 149.20 Muzyka operowa, 149.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 149.50 Przerwa, 150.00 Muzyka ludowa, 150.20 Muzyka operowa, 150.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 150.50 Przerwa, 151.00 Muzyka ludowa, 151.20 Muzyka operowa, 151.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 151.50 Przerwa, 152.00 Muzyka ludowa, 152.20 Muzyka operowa, 152.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 152.50 Przerwa, 153.00 Muzyka ludowa, 153.20 Muzyka operowa, 153.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 153.50 Przerwa, 154.00 Muzyka ludowa, 154.20 Muzyka operowa, 154.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 154.50 Przerwa, 155.00 Muzyka ludowa, 155.20 Muzyka operowa, 155.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 155.50 Przerwa, 156.00 Muzyka ludowa, 156.20 Muzyka operowa, 156.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 156.50 Przerwa, 157.00 Muzyka ludowa, 157.20 Muzyka operowa, 157.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 157.50 Przerwa, 158.00 Muzyka ludowa, 158.20 Muzyka operowa, 158.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 158.50 Przerwa, 159.00 Muzyka ludowa, 159.20 Muzyka operowa, 159.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 159.50 Przerwa, 160.00 Muzyka ludowa, 160.20 Muzyka operowa, 160.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 160.50 Przerwa, 161.00 Muzyka ludowa, 161.20 Muzyka operowa, 161.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 161.50 Przerwa, 162.00 Muzyka ludowa, 162.20 Muzyka operowa, 162.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 162.50 Przerwa, 163.00 Muzyka ludowa, 163.20 Muzyka operowa, 163.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 163.50 Przerwa, 164.00 Muzyka ludowa, 164.20 Muzyka operowa, 164.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 164.50 Przerwa, 165.00 Muzyka ludowa, 165.20 Muzyka operowa, 165.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 165.50 Przerwa, 166.00 Muzyka ludowa, 166.20 Muzyka operowa, 166.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 166.50 Przerwa, 167.00 Muzyka ludowa, 167.20 Muzyka operowa, 167.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 167.50 Przerwa, 168.00 Muzyka ludowa, 168.20 Muzyka operowa, 168.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 168.50 Przerwa, 169.00 Muzyka ludowa, 169.20 Muzyka operowa, 169.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 169.50 Przerwa, 170.00 Muzyka ludowa, 170.20 Muzyka operowa, 170.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 170.50 Przerwa, 171.00 Muzyka ludowa, 171.20 Muzyka operowa, 171.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 171.50 Przerwa, 172.00 Muzyka ludowa, 172.20 Muzyka operowa, 172.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 172.50 Przerwa, 173.00 Muzyka ludowa, 173.20 Muzyka operowa, 173.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 173.50 Przerwa, 174.00 Muzyka ludowa, 174.20 Muzyka operowa, 174.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 174.50 Przerwa, 175.00 Muzyka ludowa, 175.20 Muzyka operowa, 175.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 175.50 Przerwa, 176.00 Muzyka ludowa, 176.20 Muzyka operowa, 176.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 176.50 Przerwa, 177.00 Muzyka ludowa, 177.20 Muzyka operowa, 177.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 177.50 Przerwa, 178.00 Muzyka ludowa, 178.20 Muzyka operowa, 178.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 178.50 Przerwa, 179.00 Muzyka ludowa, 179.20 Muzyka operowa, 179.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 179.50 Przerwa, 180.00 Muzyka ludowa, 180.20 Muzyka operowa, 180.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 180.50 Przerwa, 181.00 Muzyka ludowa, 181.20 Muzyka operowa, 181.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 181.50 Przerwa, 182.00 Muzyka ludowa, 182.20 Muzyka operowa, 182.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 182.50 Przerwa, 183.00 Muzyka ludowa, 183.20 Muzyka operowa, 183.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 183.50 Przerwa, 184.00 Muzyka ludowa, 184.20 Muzyka operowa, 184.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 184.50 Przerwa, 185.00 Muzyka ludowa, 185.20 Muzyka operowa, 185.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 185.50 Przerwa, 186.00 Muzyka ludowa, 186.20 Muzyka operowa, 186.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 186.50 Przerwa, 187.00 Muzyka ludowa, 187.20 Muzyka operowa, 187.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 187.50 Przerwa, 188.00 Muzyka ludowa, 188.20 Muzyka operowa, 188.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 188.50 Przerwa, 189.00 Muzyka ludowa, 189.20 Muzyka operowa, 189.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 189.50 Przerwa, 190.00 Muzyka ludowa, 190.20 Muzyka operowa, 190.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 190.50 Przerwa, 191.00 Muzyka ludowa, 191.20 Muzyka operowa, 191.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 191.50 Przerwa, 192.00 Muzyka ludowa, 192.20 Muzyka operowa, 192.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 192.50 Przerwa, 193.00 Muzyka ludowa, 193.20 Muzyka operowa, 193.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 193.50 Przerwa, 194.00 Muzyka ludowa, 194.20 Muzyka operowa, 194.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 194.50 Przerwa, 195.00 Muzyka ludowa, 195.20 Muzyka operowa, 195.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 195.50 Przerwa, 196.00 Muzyka ludowa, 196.20 Muzyka operowa, 196.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 196.50 Przerwa, 197.00 Muzyka ludowa, 197.20 Muzyka operowa, 197.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 197.50 Przerwa, 198.00 Muzyka ludowa, 198.20 Muzyka operowa, 198.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 198.50 Przerwa, 199.00 Muzyka ludowa, 199.20 Muzyka operowa, 199.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 199.50 Przerwa, 200.00 Muzyka ludowa, 200.20 Muzyka operowa, 200.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 200.50 Przerwa, 201.00 Muzyka ludowa, 201.20 Muzyka operowa, 201.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 201.50 Przerwa, 202.00 Muzyka ludowa, 202.20 Muzyka operowa, 202.30 Aud. dia obywateli i kolonii letnich, 202.50 Przerwa, 203.00 Muzyka ludowa, 20